

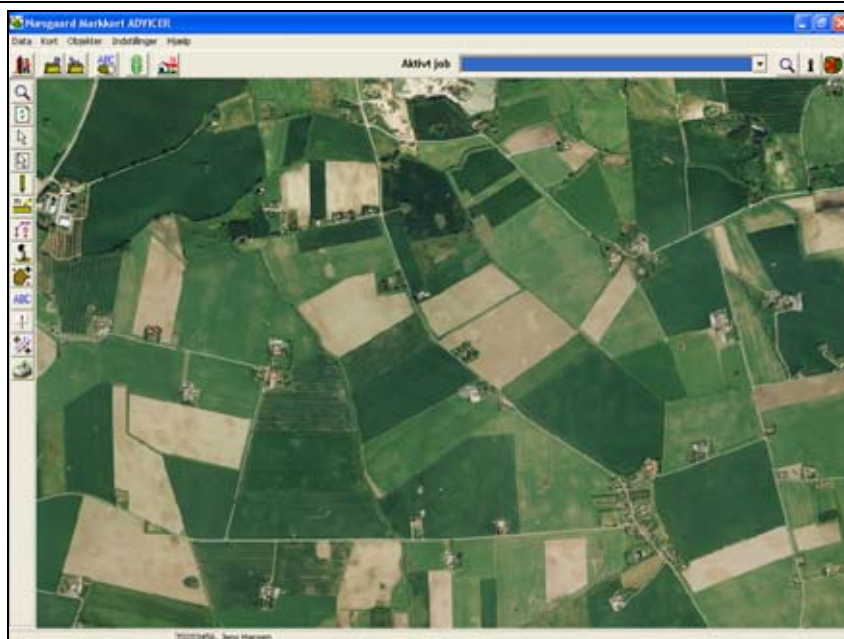
Opmål arealer på luftfoto.

I det følgende beskrives det hvordan du indtegner dine arealer ovenpå et luftfoto.

Inden du begynder indtegnin-gen af arealer, skal du være bekendt med alle zoom funk-tioner. Læs eventuelt først afsnittet der omhandler disse funktioner.

Desuden skal du være be-kendt med hvordan tegne-funktionen virker.

Eksemplet tager udgangs-punkt i, at du endnu ikke har oprettet et job af typen mark-kort. Dvs. at du starter helt forfra med at indtegne dit markkort.

Opret job (kort).

Forudsætninger

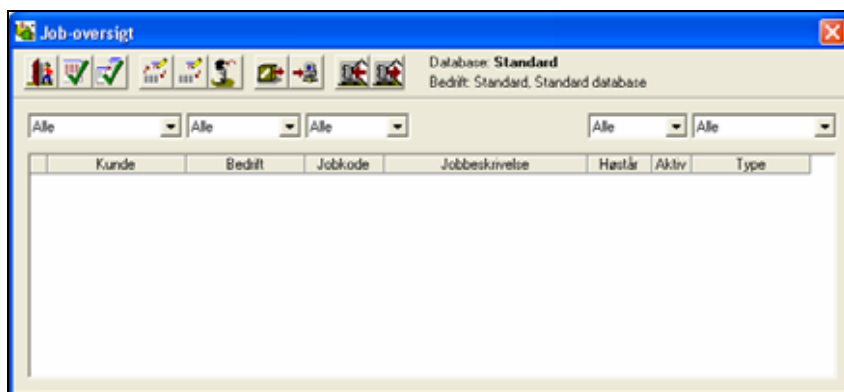
Før du kan tegne dine arealer ovenpå luftfotoet, skal du op-rette et job (kort), hvor programmet kan gemme det du teg-ner.

Vælg funktionen **Job-oversigt**.

Nu fremkommer dialogen Job-oversigt.

Denne dialog vil indeholde en oversigt over de markkort du opretter. Har du også moduler til f.eks. udbyttekort, analyse-kort mv., vil dialogen også indeholde en oversigt over de indlæste kort af denne type.

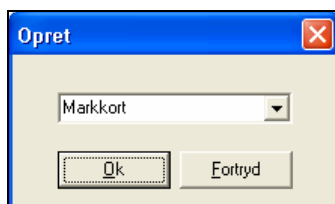

Vælg funktionen **Opret**.

Nu fremkommer følgende dia-log.

Vælg jobtypen markkort og klik på **Ok**.

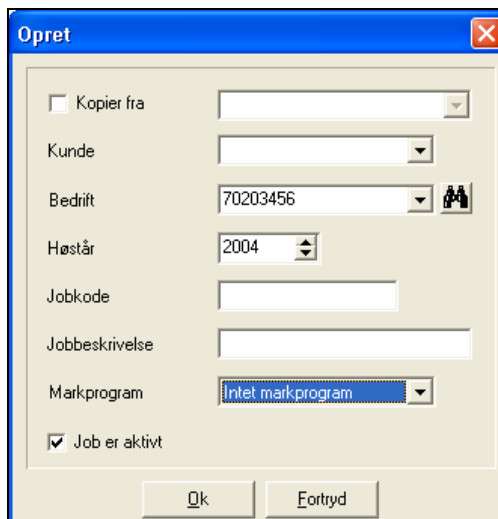

Dialogen **Opret** åbnes.

Hvis der skal hentes data fra et markprogram (Næsgaard Mark el. Bedriftsløsning) vælges markprogrammet i feltet **Markprogram** nederst.

Efterfølgende vælges bedriften ved at trykke på ikonet **Søg bedrift** til højre for feltet **Bedrift**.

Det er kun muligt at vælge bedrift første gang der oprettes et nyt job, herefter vælges bedriften i funktionen **Vælg bedrift**.

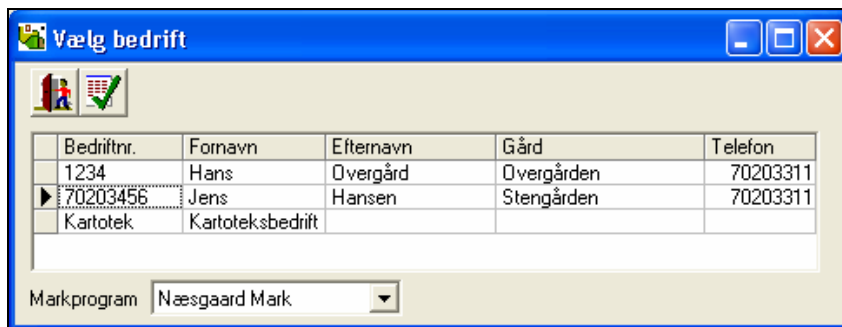
Vælg funktionen **Opret**.

Nu fremkommer følgende dialog.

Markér med den sorte pil, hvilken bedrift der skal anvendes sammen med markkortet.

Tryk på **Godkend / vælg**.

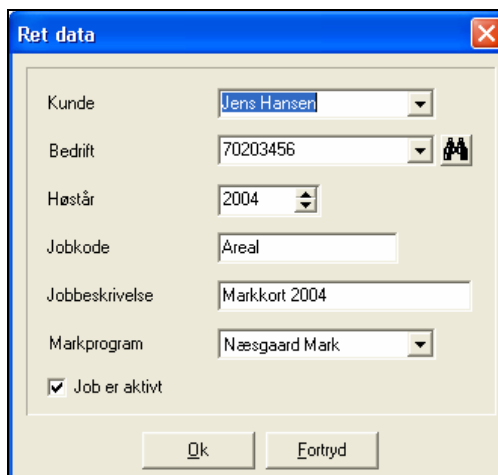

Bedriftnr.	Fornavn	Efternavn	Gård	Telefon
1234	Hans	Overgård	Overgården	70203311
70203456	Jens	Hansen	Stengården	70203311
Kartotek	Kartoteksbedrift			

Der returneres til opret dialogen.

Nu er feltet **Bedrift** udfyldt med bedriftsnummeret fra Næsgaard Mark.

Herefter indtastes oplysninger i felterne **Kunde**, **Jobkode** og **Jobbeskrivelse**. Desuden vælges det ønskede høstår og der markeres i **Job er aktivt**. Efterfølgende trykkes på **Ok**.

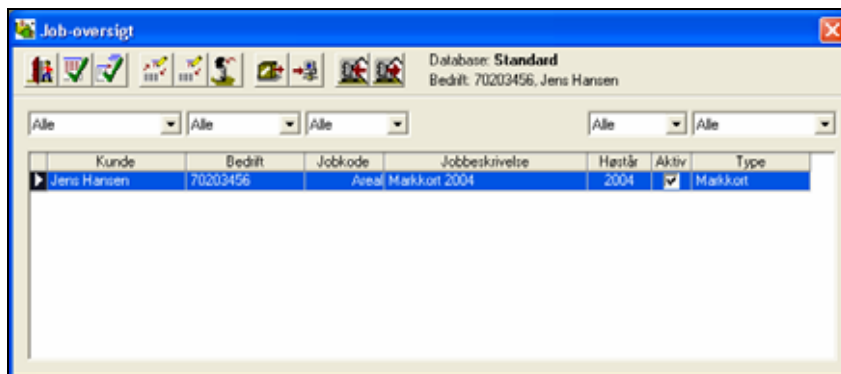

Jobbet (kortet) er nu oprettet i job-oversigten.

Det skal nu indlæses på skærmen som det aktive job.

Klik på linien med jobbet således at den bliver fremhævet (blå).

Klik herefter på ikonet **Godkend/vælg**.

Flere bedrifter i Næsgaard Mark

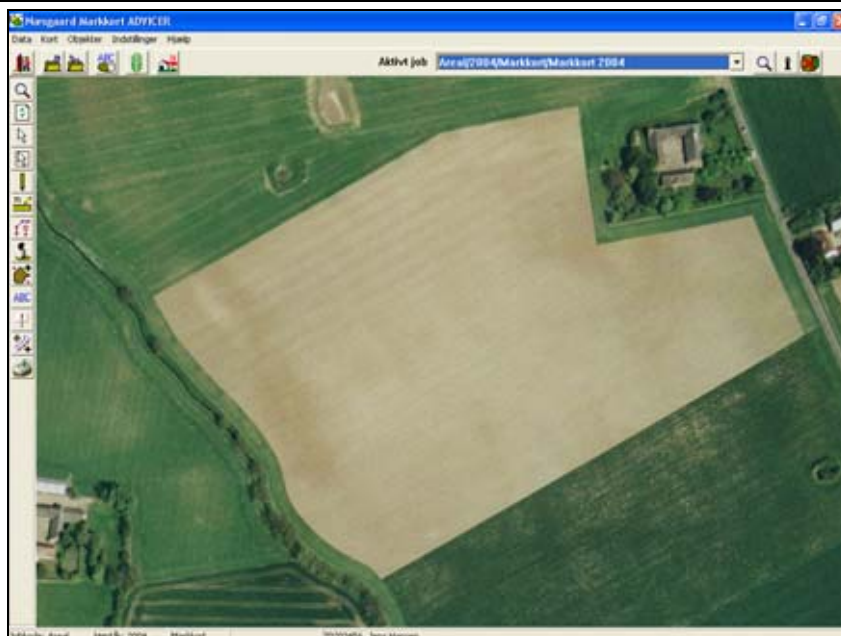
Hvis du har adgang til flere bedrifter i Næsgaard Mark skal du under funktionen **Vælg Bedrift** i feltet **Hent markdata fra** ændre Næsgaard Mark til **Jobbestemt**. Læs mere i afsnittet **Kom godt i gang**.

Indtegn areal.

Zoom ind på det areal som du vil indtegne.

Hvor tæt du skal zoome ind for at tegne nøjagtigt får du erfaring med efterhånden du lærer programmet og luftfoto at kende.

Du kan zoome med ikonerne eller via tastaturet. (Se afsnittet zoom-funktioner for detaljeret vejledning).

Hvis du zoomer meget tæt på, vil fotoet begynde at blive grumset. Dette skyldes at opløsningen i fotoet er 40 cm. pr. pixel (2002 foto). Dvs. at hvert enkelt element i fotoet er 40*40 cm.

Zoom/flyt og tegn samtidig

Når du vil zoome og flytte kortet samtidig med at du tegner, er der to måder at gøre det på. Enten kan du anvende programmets ikoner/menuer for at zoome og flytte kortet.

Alternativt kan du anvende genvejstasterne på tastaturet for at zoome/flytte kort. (Plus/Minus eller PageDown/PageUp for zoom og piletaster for flytning af kort).

Nedenfor beskrives indtegnning af et areal på begge måder. Anvendelse af genvejstaster for zoom/flyt er absolut det hurtigste, men det kan også være nyttigt at forstå det andet princip.

Indtegn areal og zoom / flyt kort via genvejstaster.

Zoom/flyt via genvejstaster

Hvis du vil anvende genvejstaster til zoom og flytning samtidig med du tegner, skal du benytte følgende fremgangsmåde.

Vælg funktionen **Tegn**.

Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Indtegn nu marken ved at klikke med musen rundt om marken. For hver gang du vil afsætte et punkt klikkes med musen.

Hvis du har zoomet så langt ind, at hele marken ikke kan være på skærmen må du flytte kortet og/eller zoome.

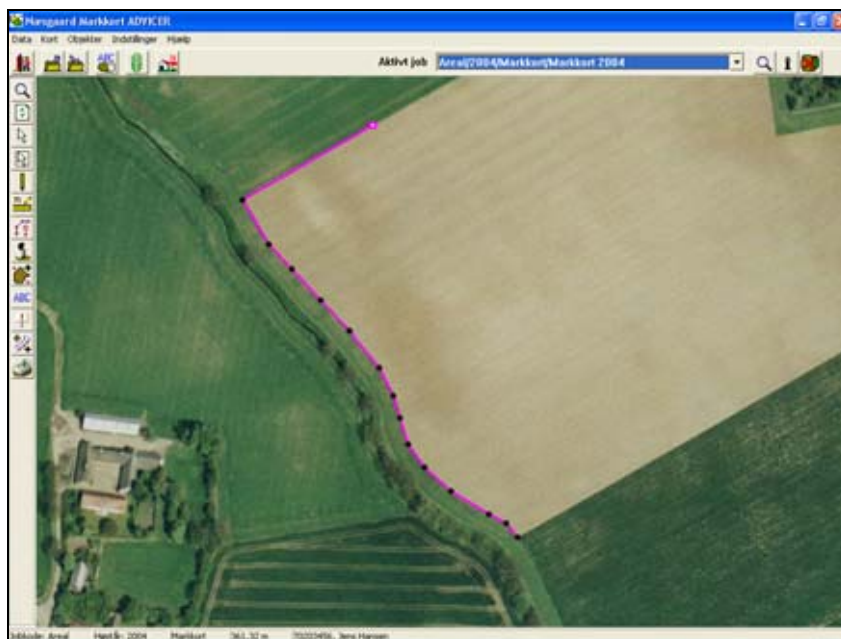
Du kan anvende følgende genvejstaster:

Plus/PageDown=Zoom ind

Minus/PageUp=Zoom ud

Piletaster flytter kortet op, ned, højre og venstre.

På bærbare computere kan det være svært at anvende plus/minus taster til formålet. Anvend i stedet PageDown og PageUp taster.

Tryk på piletast for at flytte kortet. Tegn herefter videre.

Fortsæt på samme måde hele vejen rundt om arealet.

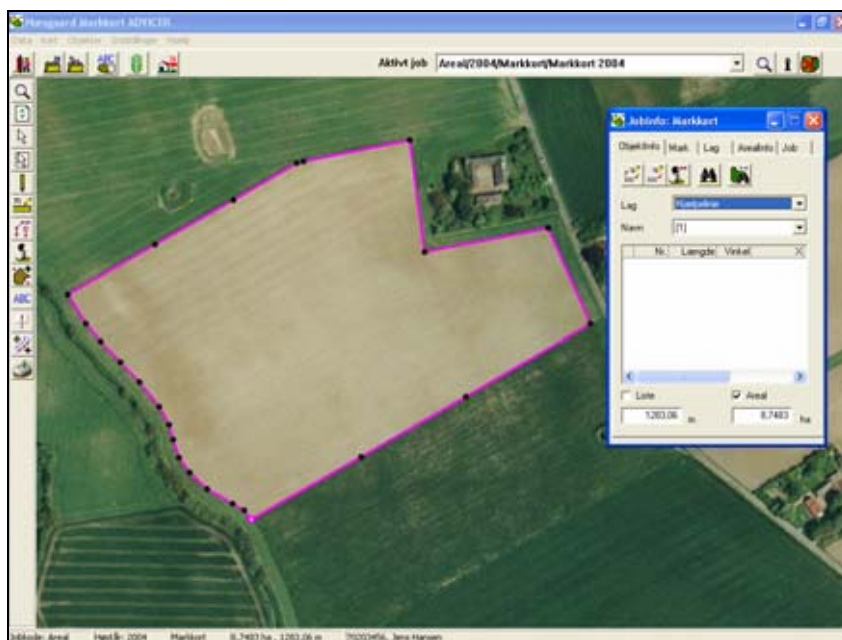
Tip: Får du afsat et forkert punkt, kan du slette det med Del-tasten samtidig med at du tegner.

Indtegningen afsluttes ved at forbinde start og slutpunkt på linien. Dette kan gøres på følgende måder:

Ved at holde Ctrl-tasten nede samtidig med at der klikkes i punktet med venstre museknap. Derefter afbrydes tegningen med klik på højre museknap.

Alternativt kan du få programmet til at forbinde punkterne selv ved at åbne dialogen Jobinfo og vælge fanen Objektinfo. Her afkrydses så punktet Areal hvorved programmet forbinder start og slutpunkt automatisk.

Vigtigt

Under indtegning af arealet er det vigtigt, at du ikke laver løkker på linien. Dvs. at linien ikke krydser sig selv. Løkker på linien kan medføre fejl i arealberegningen ligesom det efterfølgende kan give problemer i forskellige arealdelingsfunktioner.

Når du tegner skal du ikke afsætte flere punkter end nødvendigt.

Får du tegnet forkert kan du slette linien og starte forfra. Du kan også slette et enkelt punkt eller flytte dette. Se mere om dette i denne vejlednings øvrige afsnit.

Indtegn næste areal

Du kan fortsætte med at indtegne det næste areal ved igen at vælge tegnefunktionen.

Hvis du skal indtegne et areal, der har fælles grænse til et andet areal du har tegnet, kan du følge det næste eksempel.

Indtegn areal med fælles grænse.

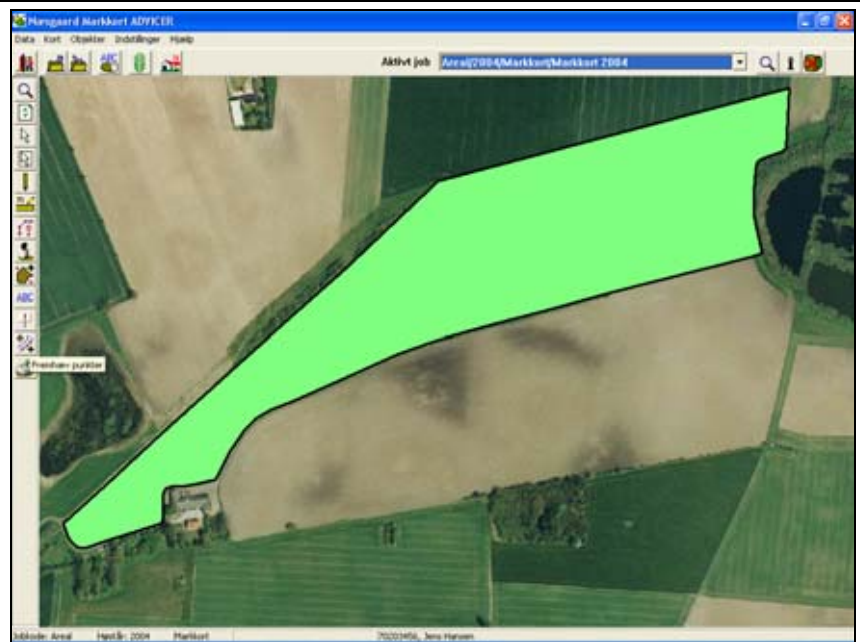
Når du tegner langs med et eksisterende areal, er det vigtigt at tegne 100% oveni de samme punkter.

Hvis du ikke gør det, så kan du risikere, at arealerne overlapper hinanden, eller at der er "luft" mellem arealerne.

Begge situationer kan give forkerte arealberegninger af mindre eller større karakter.

Desuden kan det efterfølgende give problemer, når du vil benytte funktionen til at sammenlægge 2 arealer.

For at undgå disse problemer skal du gøre følgende:

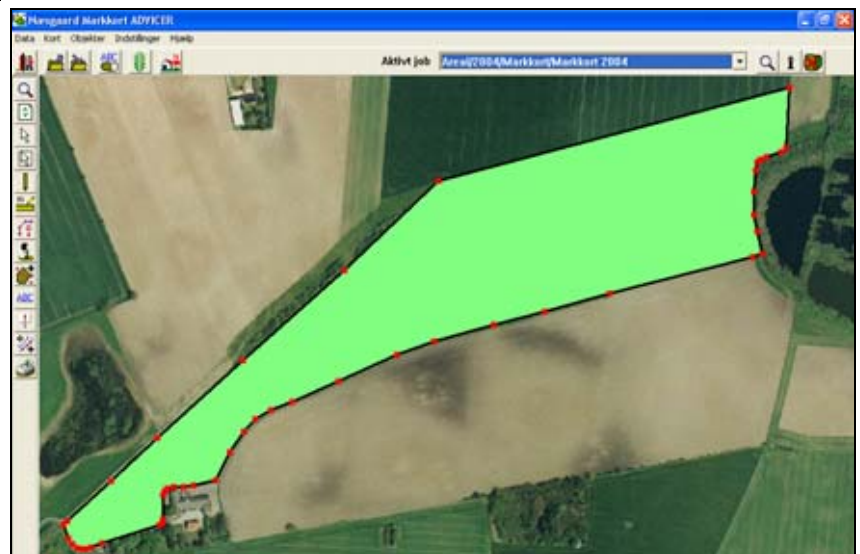

Vælg funktionen **Fremhæv punkter**.

Du kan ophæve fremhævningsen af punkterne ved igen at klikke på ikonet Fremhæv punkter. (Ikonet virker som en tænd/sluk knap).

Programmet vil nu vise små firkantede røde rammer rundt om hvert punkt på hele kortet.

I det viste eksempel er der 13 punkter, som er fælles mellem de to arealer.

Når naboarealet indtegnes kan du afsætte de samme punkter ved at holde Ctrl-tasten nede samtidig med at du klikker tæt ved et fremhævet punkt. Herved vil programmet automatisk placere det afsatte punkt 100 % oveni det eksisterende punkt.

Den resterende mark tegnes færdig som beskrevet herover.

Automatisk tegning af fælles markgrænse

Hvis en fælles markgrænse udgøres af mange punkter kan programmet tegne markgrænsen langs en del af et objekt.

Marken gøres aktiv

Den markgrænse, der skal genbruges gøres aktiv med **Vælg objekt**.

Vælg funktionen **Tegn**.

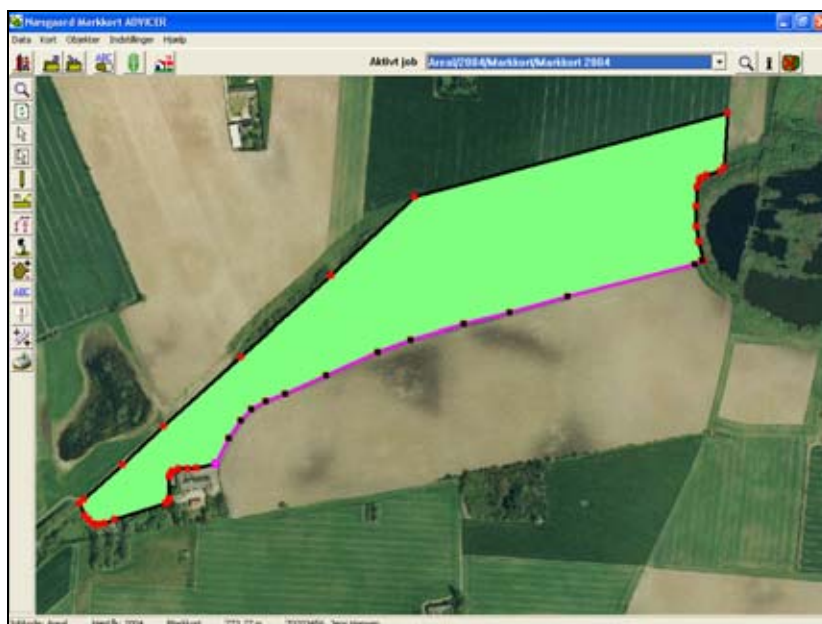
Og underfunktionen **Tegn langs valgt objekt**

Der markeres i **Tegn langs en del af objektet**. Da markgrænsen kun skal genbruges delvist.

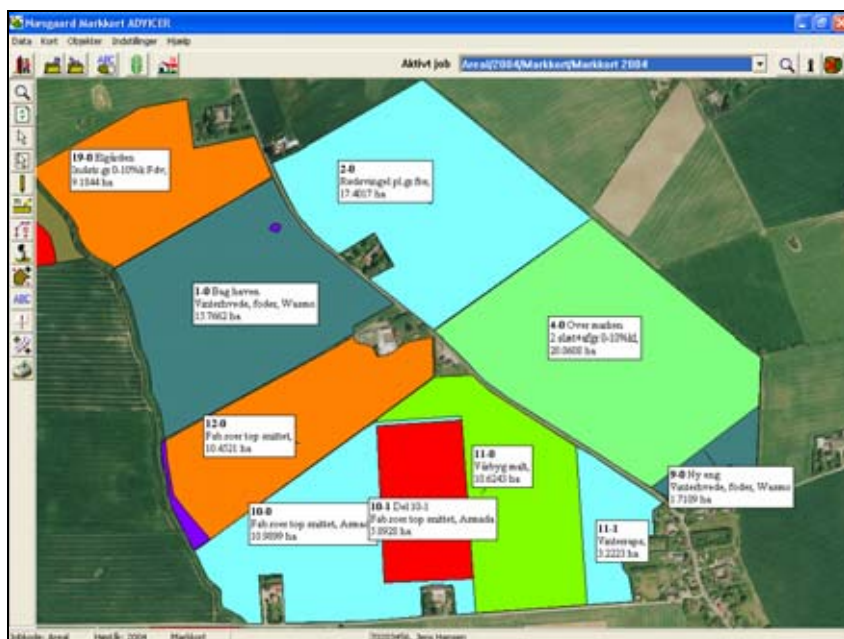
Først klikkes med venstre museknap i startpunktet, derefter i slutpunktet (hold CTRL nede). Programmet tegner herefter automatisk en linje langs markgrænsen mellem start- og slutpunkt. Tegningen afsluttes med klik på højre museknap. Start og slutpunkt vælges ud fra at programmet tegner langs et objekt i retning med uret. I dette eksempel er startpunktet i højre side og slutpunktet i venstre. Den nye mark færdigtegnes ved at vælge funktionen **tegn** og tegne den resterende markgrænse som tidligere beskrevet.

Angiv markkoder.

I det følgende beskrives det hvordan du angiver markkoder på dine arealer, således at dit markkort kommer til at hænge sammen med din markplan i markprogrammet. Når markkort og markplan er koblet sammen får du mulighed for at overføre arealer fra markkortet til markplanen. Desuden kan du vise oplysninger fra markprogrammet på markkortet.

Det er selvfølgelig en forudsætning, at du har indtegnet dine arealer på kortet.

Angiv markkode til et areal.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Vælg funktionen **Jobinfo**.

Nu åbner Jobinfo dialogen.

Vælg fanebladet **Mark** så det ligger forrest.

Jobinfo: Markkort

ObjektInfo Mark Lag ArealInfo Job

Markkode

Marknavn

Markplanareal

Kortareal

Afgørde

Sort

Udlægsafgrøde

Efterafgrøde

Sort

Slet alle markkoder

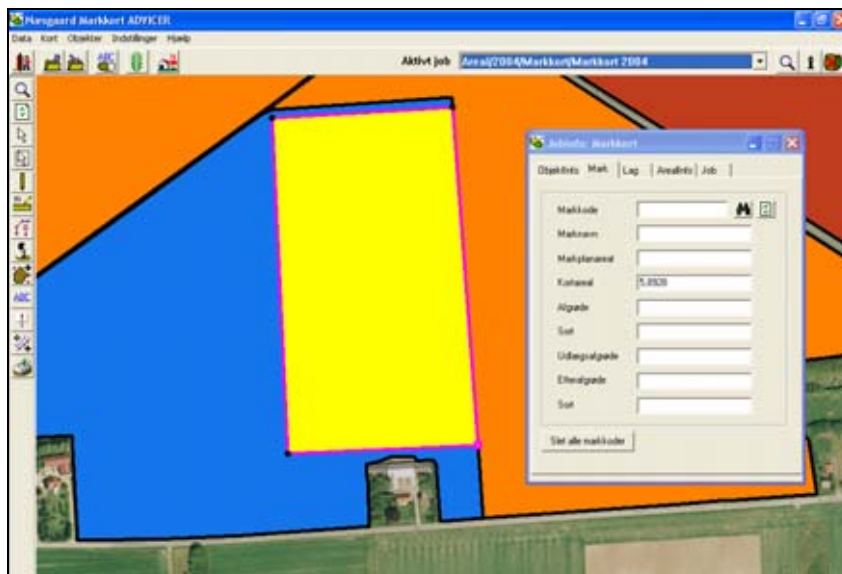
Vælg funktionen **Vælg objekt.** (i den lodrette toolbar).

Klik nu på det areal, som du vil angive markkode til.

Herved bliver arealet aktivt. Et aktivt areal bliver gult. Samtidig bliver linien rundt om arealet aktiv.

Oplysninger om arealets størrelse på kortet vises i feltet **Kortareal** i Jobinfo dialogen.

Klik på søgefunktionen for at vælge en mark fra markplanen.

Nu fremkommer markplanen. Vælg marken ved at dobbeltklikke på marken. Du kan også klikke en gang på marken og derefter på Godkend ikonet.

Hvis markplanen ikke kommer frem, kan det skyldes at du ikke har angivet den korrekte bedriftskode ved oprettelse af kortet.

Markkode	Marknavn	Areal	Afgrøde	Sort
1-0	Bag haven	15,66	Vårhavre	Markant
2-0		17,25	Vårbyg malt m/udlæg	Barke
4-0	Over marken	20,10	2 slæt+afgr	
5-0	Bagmarken	18,82	Vinterraps	Artus
8-0	Engen	5,81	Fab.roer top snittet	Manhattan
9-0	Ny eng	1,09	Vårhavre	Markant
10-0		10,75	Vårbyg malt	Hydrogen
10-1	Del 10-1	5,89	Fab.roer top snittet	Manhattan
11-0		10,20	Rødsvingel pl.gr.frø	Victor
11-1		3,12	Vårbyg malt	Punto
12-0		10,53	Vinterhvede, foder	Skater
13-0		19,10	Vinterhvede, foder	Deben
14-0		13,30	Vinterhvede, foder	Solist
15-0	Fold	1,66	Vedv.græs norm. udb	
16-0		14,79	Fab.roer top snittet	Manhattan
17-0		2,47	Fab.roer top snittet	

Markkoden overføres nu til markkodefeltet.

Lag navnet rettes automatisk til den aktuelle afgrøde i markplanen.

Bemærk: Kan du huske markkode, kan du taste den i feltet.

Det er vigtigt at markkoden skrives på nøjagtig samme måde som den er angivet i markplanen.

Fremover når du klikker på arealet, kan du se markkoden og arealet i bunden af skærbilledet.

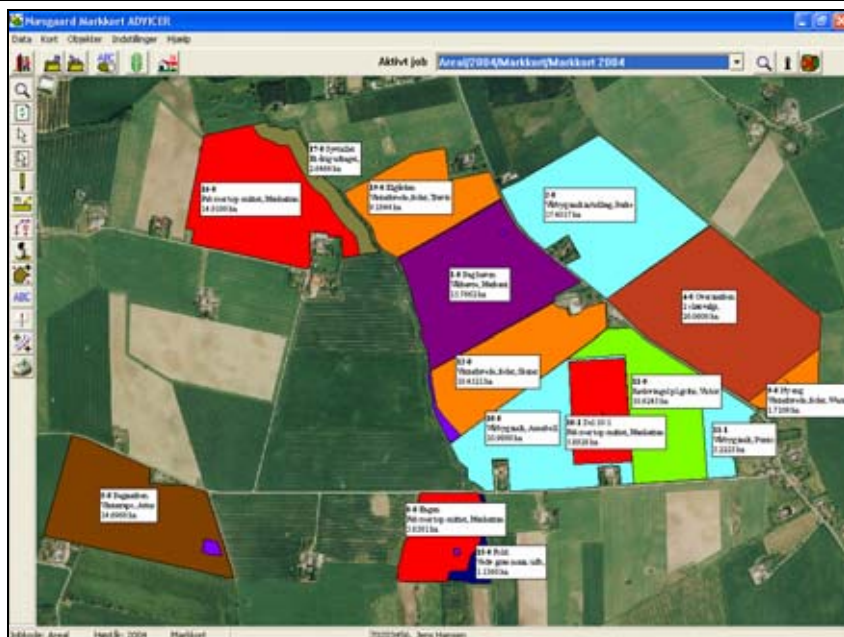

Arealfarver.

Hvis du ikke er tilfreds med de farver, som programmet automatisk tildeler de enkelte arealer, kan du rette dem via lag listen i **Jobinfo** dialogen.

Du kan også generelt slå visningen af farver fra og til via funktionen **Kortopsætning**.

Du kan også læse mere om Jobinfo dialogen i brugervejledningens afsnit om **Tegnefunktioner**.

Ret arealfarver.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Vælg funktionen **Jobinfo**.

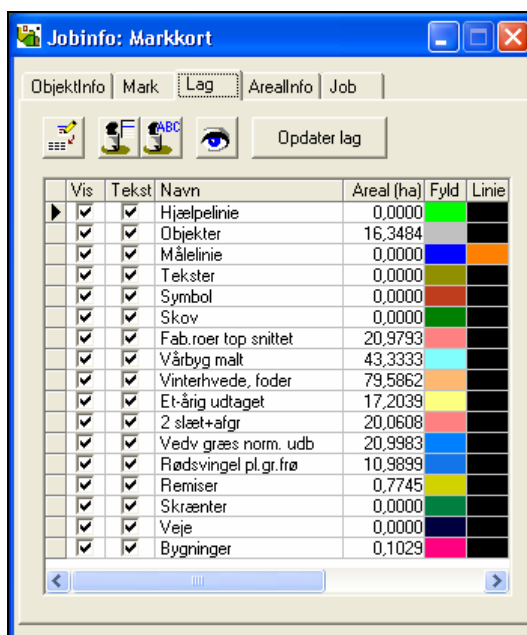

Nu åbner Jobinfo dialogen. Vælg fanebladet **Lag** så det ligger forrest.

Laglisten vil indeholde en række fast definerede lag. Desuden vil den indeholde afgrødenavne. Derudover kan der være lag som du selv har oprettet.

Farverne for fyld og linie kan nu rettes ved at klikke i feltet **Fyld** og i det efterfølgende vindue klikke på knappen **Farve**.

For detaljeret gennemgang se afsnittet **Ret arealfarver** i brugervejledningen **Tegnefunktioner**.

Slå visning af farver og tekster fra og til.

Generelt

I nogle situationer kan det være rart at slå visningen af farver helt fra. Dette kan du gøre på følgende måde.

Vælg funktionen **kortopsætning**.

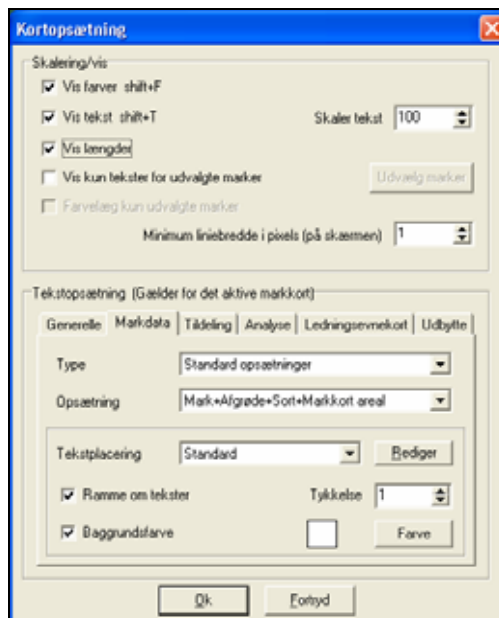
Hvis du fjerner krydset i **Vis farver**, vil programmet ikke vise fyldfarver for kortet.

Hvis du fjerner krydset i **Vis tekst**, vil programmet ikke vise tekster på kortet.

Hvis du fjerner krydset i **Vis længder**, vil programmet ikke vise længder på målelinier.

Hvis du sætter kryds i **Vis kun tekster for udvalgte marker** kan du vælge, hvilke marker du vil se tekst på. Det samme gælder **Farvelæg kun udvalgte marker**.

Via minimum **Liniebredde i pixels**, kan du indstille den ønskede bredde på objekterne.

Opdatering af arealer i markplanen.

Generelt

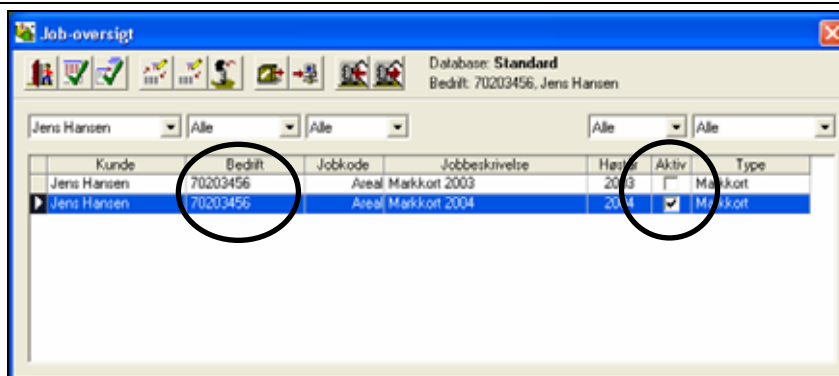
I det følgende beskrives det hvordan du opdaterer arealerne i markplanen, således at de er i overensstemmelse med de arealer, som du har beregnet på kortet.

Beskrivelsen gælder kun hvis du anvender Næsgaard Mark. Hvis du anvender Bedriftsløsning, må du selv indtaste arealerne fra markkortet i markplanen.

Forudsætninger.

De markkort (job) som skal indgå i beregningen af markarealerne, skal være krydset af i feltet **Aktiv**.

Samtidig skal bedriftskoden være angivet korrekt på kortet. Bedriftskoden ændres under **Vælg bedrift**.

Beregn arealer ud fra markkort.

Vælg dialogen **Markplan** i markprogrammet.

Herefter vises markplanen.

Vælg funktionen **Beregn arealer ud fra markkort**.

Dialogen viser nu et sammenlæg af alle arealer i markplanen samt alle arealer med markkode i markkortet.

Et kryds i kolonnen **Markplan** betyder at marken findes i markplanen. Et kryds i kolonnen **Markkort** betyder at marken findes på markkortet.

Enkelte marker kan vælges via knappen yderst til venstre.

Beregn arealer ud fra markkort										Høstår 2004	
Opret	Slet	Markkode	Marknavn	Afgrøde	Sort	Markplan	Markkort	Ha	=	Nettoareal markkort	
		1-0	Bag haven	Vårhavre	Markant	☒	☒	15.77	=	15.77	
		2-0	Vårbyg malt m/	Vårbyg malt m/	Barke	☒	☒	17.40	=	17.40	
		4-0	Over marken	2 skæt+afgr		☒	☒	20.06	=	20.06	
		5-0	Bagmarken	Vinterraps	Artus	☒	☒	14.70	=	14.70	
		8-0	Engen	Fab.roer top sr	Manhattan	☒	☒	5.85	=	5.85	
		9-0	Ny eng	Vinterhvede, fr	Wasmo	☒	☒	1.71	=	1.71	
		10-0	Vårbyg malt	Annabell		☒	☒	10.99	=	10.99	
		10-1	Del 10-1	Fab.roer top sr	Manhattan	☒	☒	5.89	=	5.89	
		11-0		Rødsvingel pl	Victor	☒	☒	10.62	=	10.62	
		11-1		Vårbyg malt	Punto	☒	☒	3.22	=	3.22	
		12-0		Vinterhvede, fr	Skater	☒	☒	10.45	=	10.45	
		13-0		Vinterhvede, fr	Deben	☒	☒	19.85	=	19.85	
		14-0		Vinterhvede, fr	Solist	☒	☒	13.88	=	13.88	
		15-0	Fold	Vedv græs nor		☒	☒	1.14	=	1.14	
		16-0		Fab.roer top sr	Manhattan	☒	☒	14.91	=	14.91	
		17-0	Småbælt			☒	☒	2.00	=	2.00	

Felt/Kolonne forklaring.

Ha

Denne arealkolonne viser arealet angivet i markplanen

Nettoareal markkort

Denne arealkolonne viser nettoarealet af marken beregnet ud fra markkortet.

Opret

Hvis man sætter kryds i denne kolonne, vil marken blive oprettet i markplanen, når beregningen godkendes.

Slet

Hvis man sætter kryds i denne kolonne, vil marken blive slettet fra markplanen (og markbladene), når beregningen godkendes.

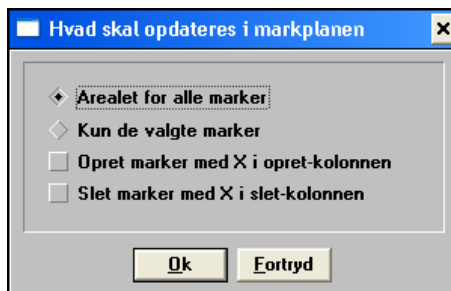
Vælg funktionen **Godkend /vælg** for at opdatere arealerne.

Nu kan du vælge om alle arealer skal opdateres eller kun de valgte.

Samtidig kan du vælge, om du vil oprette og slette de arealer du har afkrydset i de første to kolonner.

Godkend med **Ok**.

Sådan opdateres arealerne

Arealerne i markplanen vil nu blive opdateret med de arealer, som er beregnet på markkortet. På markbladene opdateres behandlede arealer for planlagte registreringer forholds-mæssigt. Behandlede arealer for realiserede behandlinger ændres ikke. Disse må evt. tilrettes manuelt.

Marker der er valgt i Slet-kolonnen bliver slettet. Det gælder også de pågældende markers registreringer på markbladet mv. Marker der er valgt i Opret-kolonnen bliver oprettet i markplanen i det aktuelle høstår.

Deling af arealer

Bemærk

Vigtigt om Markkort BASIS.

Markdelingsfunktionerne beskrevet i det følgende findes kun i PLUS, OPTI og ADVICER versionen af programmet.

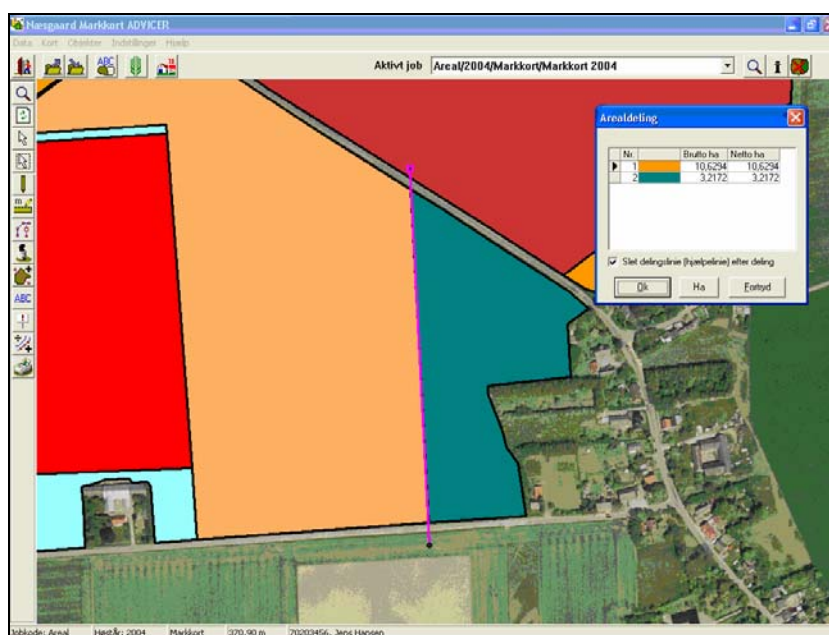
I BASIS versionen af programmet kan marker ikke deles automatisk. Her må de indtegnes "forfra", når man vil ændre i arealet. Dog indeholder BASIS versionen muligheden for at dele en mark med et indre areal (f.eks. en remise), idet denne funktion er nødvendig for at få beregnet nettoarealet af marken.

Bagest sidst i denne vejledning findes eksempler på, hvordan man "deler" marker i Markkort BASIS versionen.

Deling af et areal i Næsgaard Markkort foregår ved at tegne en delelinie over arealet. Dernæst vælges funktionen **Del areal**.

Programmet vil nu beregne de nye arealer som opstår af delingen. Resultatet vises i dialogen **Arealdeling**. Via denne dialog kan man acceptere eller fortryde delingen. Man kan også få programmet til automatisk at beregne, hvor delingslinien skal være for at opnå et bestemt areal.

Ved indtegning af delingslinien er det vigtigt, at den krydser arealet i begge sider.

Generelt omkring arealdeling

Dette eksempel beskriver den generelle fremgangsmåde ved deling af et areal.

Forpløjning hele vejen rundt

Dette eksempel viser, hvordan man beregner arealet af en forpløjning hele vejen rundt om et areal.

Forpløjning på en del af arealet

Dette eksempel viser, hvordan man beregner arealet af en forpløjning for en del af marken.

Automatisk beregning af delingslinie ud fra ønsket areal

Dette eksempel beskriver, hvordan man finder den nøjagtige placering af en delingslinie, såfremt man ønsker et bestemt areal.

Del et areal med en remise

Dette eksempel beskriver, hvordan man fratrækker et indre areal fra en marks samlede areal.

Deling af areal med simpel linie

Bemærk

Funktionen er ikke tilgængelig i Markkort BASIS.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

Anvend **zoom** funktionen og zoom ind på arealet du vil dele.

Vælg funktionen Tegn.

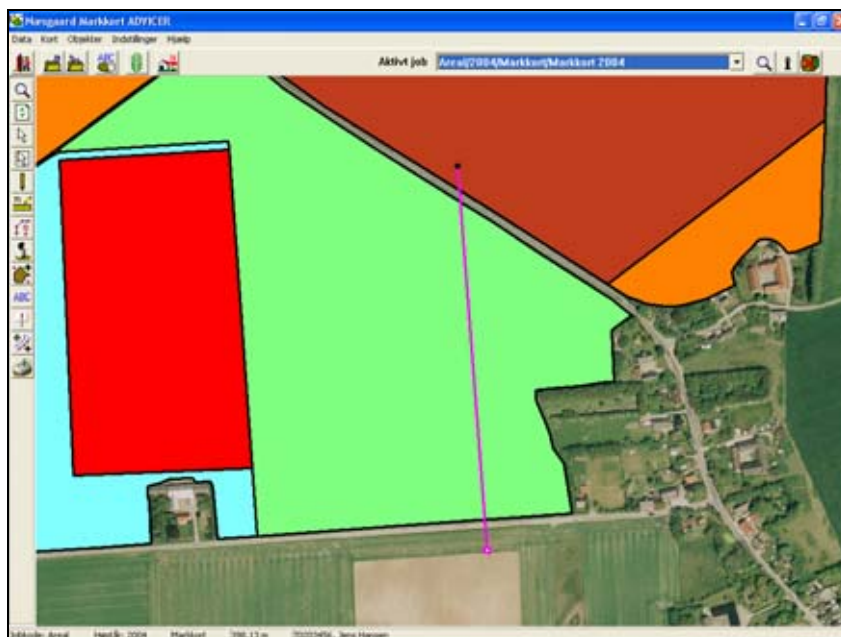
Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Tegn den linie der skal dele arealet. Det er vigtigt at linien går ud over arealgrænsen i begge ender. Ellers kan programmet ikke efterfølgende dele arealet.

Linien tegnes ved at klikke på musen hver gang du vil afsætte et punkt. Du afslutter tegningen ved at klikke på højre museknap.

Linien behøver ikke at være lige og må gerne dele arealet i mere end 2 stykker.

Vælg funktionen Areal.

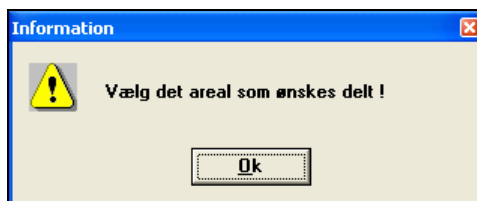
Herefter vælges underfunktionen **Del areal**.

Vigtigt

Inden du vælger funktionen er det vigtigt at den linie du ønsker at dele arealet med er aktiv. Er den ikke det, så vælg den via funktionen **Vælg objekt**.

Hvis du lige har tegnet linien vil den normalt være aktiv. En aktiv linie vil normalt være lyslilla. Desuden vil liniens punkter være fremhævet.

Nu fremkommer følgende besked. Klik på Ok for derefter at vælge arealet der skal deles.

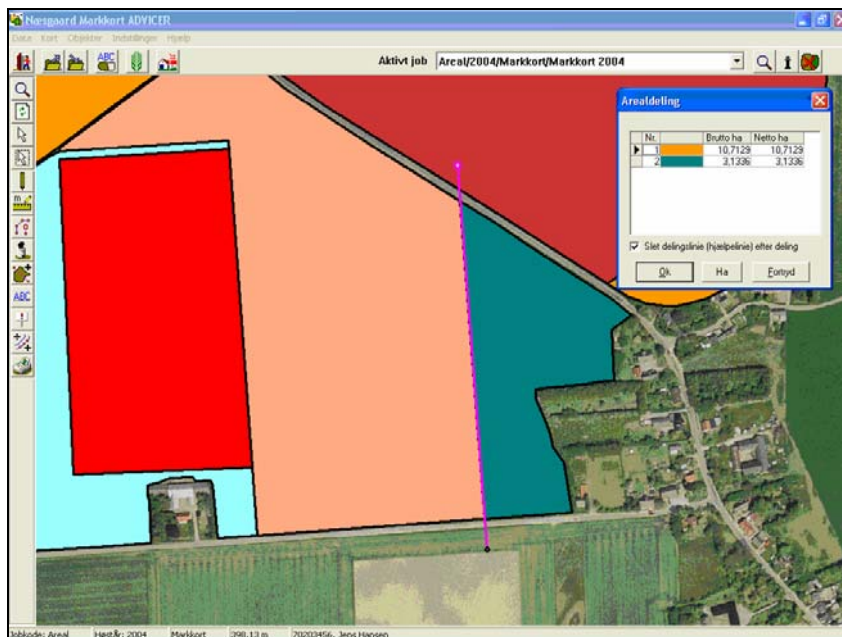

Programmet vil nu beregne antallet af nye arealer, samt størrelsen på disse. Normalt vil en deling resultere i 2 arealer, men det kan også være 3 eller flere.

Eventuelle indre arealer, der i forvejen var fratrullet, vil stadig være fratrullet de nye arealer.

Hvis du klikker på **Ok** i Areal-delingsdialogen, vil programmet automatisk oprette de nye arealer (objekter) og slette det oprindelige.

Hvis du samtidig krydser af i feltet; **Slet delingslinie efter deling**, vil programmet automatisk slette den linie, som du oprindeligt tegnede for at dele arealet.

Beregn areal af forpløjning hele vejen rundt om et areal

Bemærk

Funktionen er ikke tilgængelig i Markkort BASIS.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

Anvend zoom funktionen og zoom ind på arealet du vil dele

Vælg funktionen **Vælg objekt**.

Klik på arealgrænsen eller inde i arealet. Herefter bliver arealgrænsen valgt som det aktive objekt.

For det aktive objekt er de enkelte punkter fremhævet. Ligeledes er linien lyslilla.

Vælg funktionen **Objekter**.

Herefter vælges underfunktionen **Kopier / flyt objekt**.

Afkryds dialogen som vist her.
Angiv antal meter, som objektet (markgrænsen) skal kopieres.

Angiv om objektets format skal skaléres eller fastholdes. (Normalt skal du vælge Skaler).

Klik på **Ok**.

Du skal nu klikke i den retning som objektet skal kopieres.

Skal det kopieres ind i arealet, skal du klikke inde i arealet.

Der vil automatisk blive oprettet et nyt objekt af typen Hjælpelinie, når du klikker.

Vælg funktionen **Areal**.

Herefter vælges underfunktionen **Del areal**.

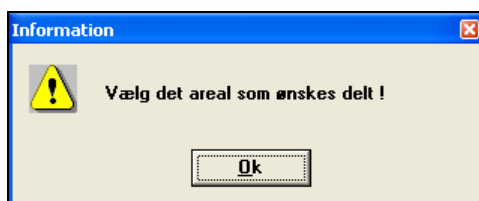

Vigtigt

Inden du vælger funktionen er det vigtigt at den linie du ønsker at dele arealet med er aktiv. Er den ikke det, så vælg den via funktionen **Vælg objekt**.

Hvis du lige har tegnet/forskydte linien vil den normalt være aktiv. En aktiv linie vil normalt være lyslilla. Desuden vil liniens punkter være fremhævet.

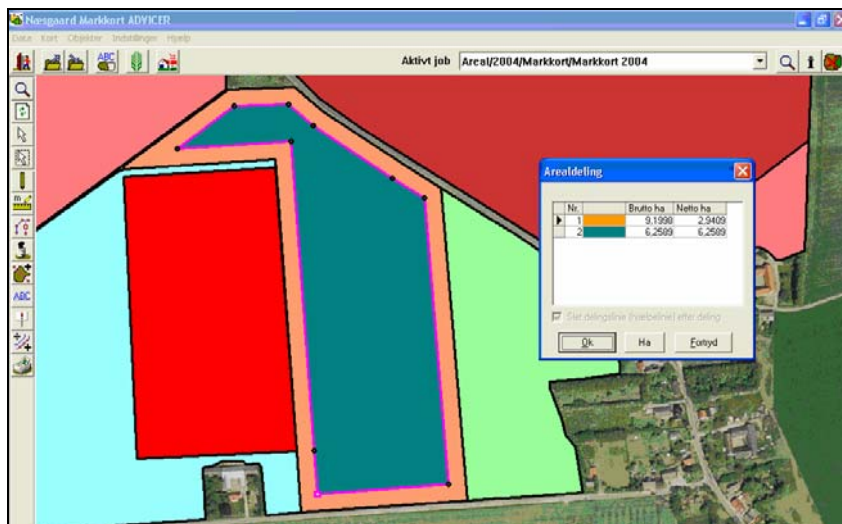
Nu fremkommer følgende besked. Klik på Ok for derefter at vælge arealet der skal deles.

Programmet vil nu beregne antallet af nye arealer, samt størrelsen på disse.

Indre arealer der tidligere var fratrasket, vil stadig være fratrasket. (Netto arealer fremgår af **Netto ha** kolonnen).

Hvis du klikker på **Ok** i Areal-delingsdialogen, vil programmet automatisk oprette de nye arealer (objekter) og slette det oprindelige.

Beregn areal af forpløjning for en del af arealet.

Bemærk

Funktionen er ikke tilgængelig i Markkort BASIS.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

Anvend **zoom** funktionen og **zoom ind** på arealet du vil dele.

Vælg funktionen **Vælg objekt**.

Gør det areal du vil arbejde med aktivt ved at klikke på arealgrænsen eller inde i arealet.

For det aktive objekt er de enkelte punkter fremhævet. Ligeledes er linien lyslilla.

Vælg funktionen **Tegn**.

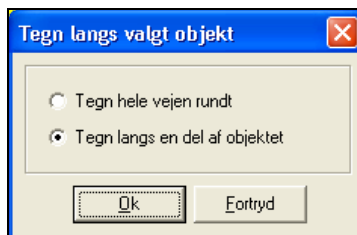
Herefter vælges underfunktionen **Tegn langs valgt objekt**.

Kryds af i punktet **Tegn langs en del af skellet**.

Angiv om objektets format skal skaléres eller fastholdes. (Normalt skal du vælge Skalér).

Klik på **Ok**.

Du skal nu tegne den linie som efterfølgende skal forskydes ind i arealet. Du behøver ikke at klikke i hvert eneste punkt på linien. Du kan nøjes med at afsætte et startpunkt og et slutpunkt.

Hvis du får afsat startpunktet forkert, skal du vælge funktionen **Tegn langs valgt objekt** forfra.

Slutpunktet kan derimod ændres ved at klikke frem og tilbage på linien.

Tegning af linien afsluttes ved klik på højre museknap.

Vælg funktionen **Objekter**.

Herefter vælges underfunktionen **Kopier / flyt objekt**.

Afkryds dialogen som vist her. Angiv antal meter, som objektet (markgrænsen) skal kopieres.

Angiv om objektets format skal skaléres eller fastholdes. (Normalt skal du vælge Skalér).

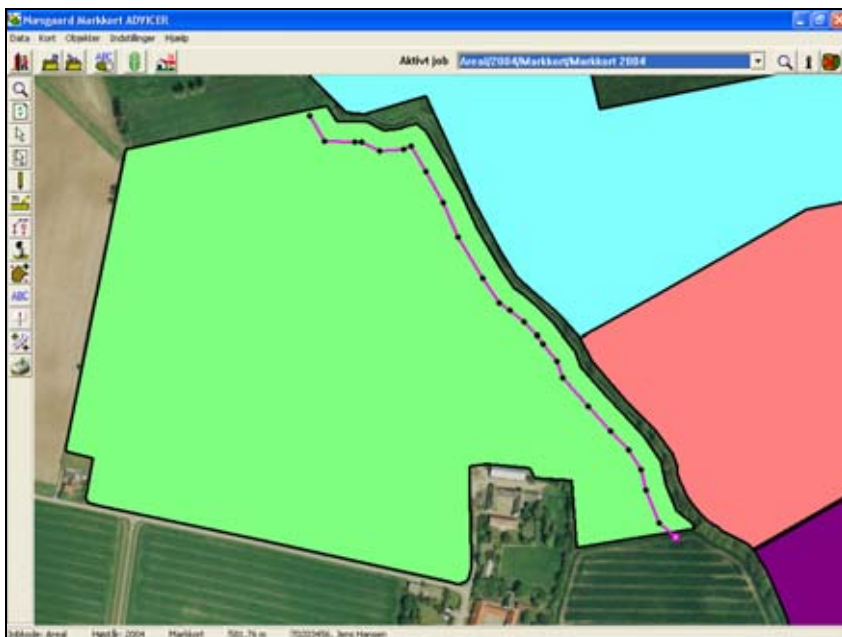
Klik på **Ok**.

Du skal nu klikke i den retning som objektet skal kopieres.

Skal det kopieres ind i arealet, skal du klikke inde i arealet.

Der vil automatisk blive oprettet et nyt objekt af typen Hjælpelinie, når du klikker.

Tjek at begge ender på linien går ud over arealkanten. Gør de ikke det, kan du ikke foretage arealberegningen.

Zoom eventuelt ind til linies ender for at tjekke det.

I dette eksempel går en af enderne ikke ud over arealkanten. Derfor skal vi først forlænge den.

Vælg funktionen **Tegn**.

Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

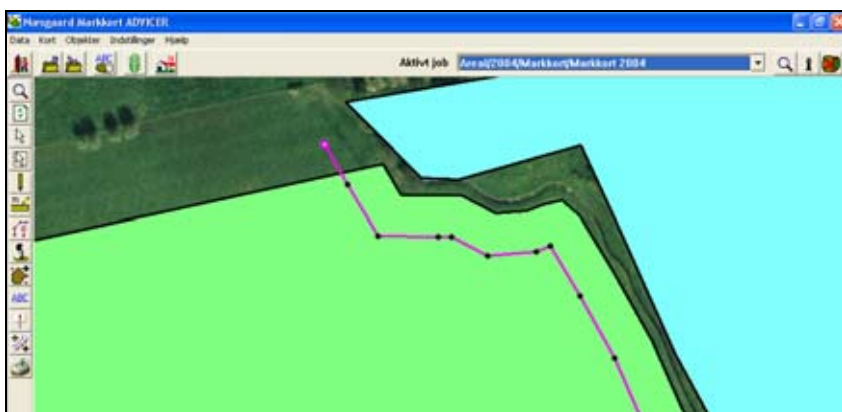

Klik i det sidste punkt på linien for at genoptage tegningen af linien.

Tegn herefter linien ud over arealkanten ved at afsætte en eller flere punkter.

Afslut tegningen med klik på højre museknap.

Zoom tilbage med **Zoom til forrige** for at vise hele marken.

Vælg funktionen **Areal**.

Herefter vælges underfunktionen **Del areal**.

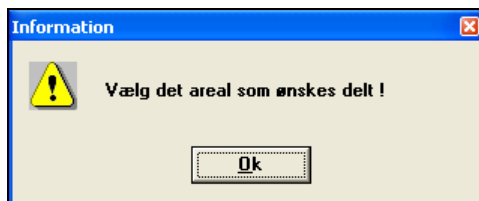

Vigtigt

Inden du vælger funktionen er det vigtigt at den linie du ønsker at dele arealet med er aktiv. Er den ikke det, så vælg den via funktionen **Vælg objekt**.

Hvis du lige har tegnet/forskudt linien vil den normalt være aktiv. En aktiv linie vil normalt være lyslilla. Desuden vil liniens punkter være fremhævet.

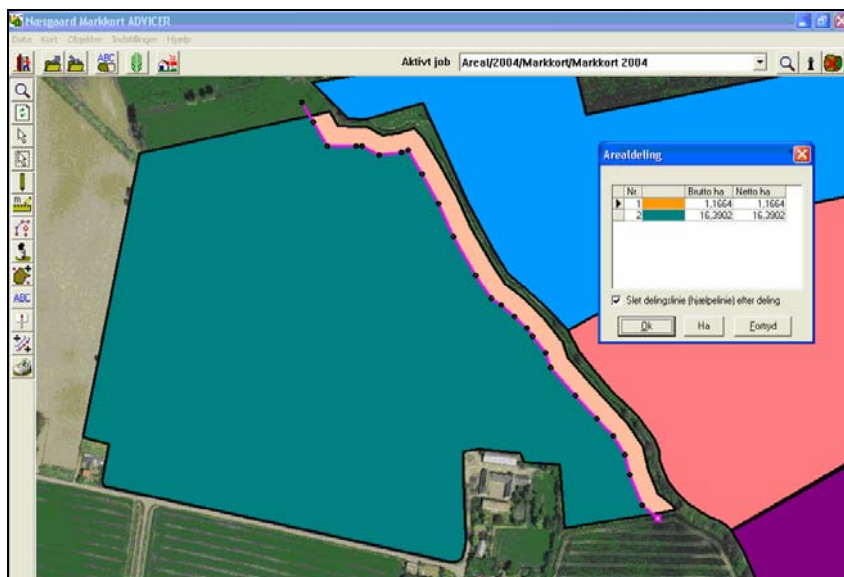
Nu fremkommer følgende besked. Klik på Ok for derefter at vælge arealet der skal deles.

Programmet vil nu beregne antallet af nye arealer, samt størrelsen på disse.

Indre arealer der tidligere var fratrullet, vil stadig være fratrullet. (Netto arealer fremgår af **Netto ha** kolonnen).

Hvis du klikker på **Ok** i Arealdelingsdialogen, vil programmet automatisk oprette de nye arealer (objekter) og slette det oprindelige.

Automatisk placering af delingslinie ud fra ønsket areal.**Bemærk**

Funktionen er ikke tilgængelig i Markkort BASIS.

Generelt

Ved arealdelinger har du mulighed for at angive et areal, hvorefter programmet automatisk beregner den nøjagtige placering af delingslinien.

Funktionen kan anvendes uanset hvilken type arealdeling du foretager og næsten uanset delingsliniens udseende.

Det er dog en forudsætning, at der kun er 2 arealer i Arealdelingsdialogen.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

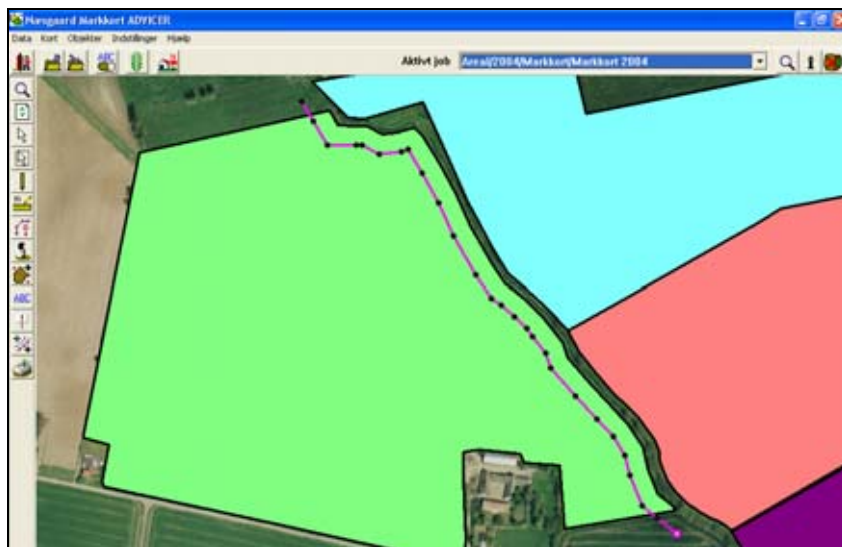
Anvend **zoom** funktionen og **zoom ind** på arealet du vil dele.

Vælg funktionen Tegn.

Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Indtegn en delingslinie der går ud over arealgrænserne i begge sider. Tegn den f.eks. parallelt med en markgrænse.

Vælg funktionen **Areal**.

Herefter vælges underfunktionen **Del areal**.

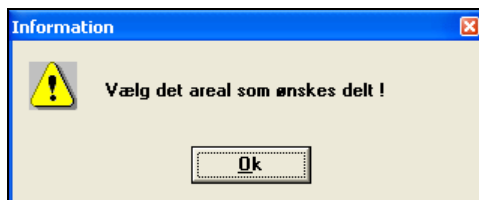

Vigtigt

Inden du vælger funktionen er det vigtigt at den linie du ønsker at dele arealet med er aktiv. Er den ikke det, så vælg den via funktionen **Vælg objekt**.

Hvis du lige har tegnet/forskudt linien vil den normalt være aktiv. En aktiv linie vil normalt være lyslilla. Desuden vil liniens punkter være fremhævet.

Nu fremkommer følgende besked. Klik på Ok for derefter at vælge arealet der skal deles.

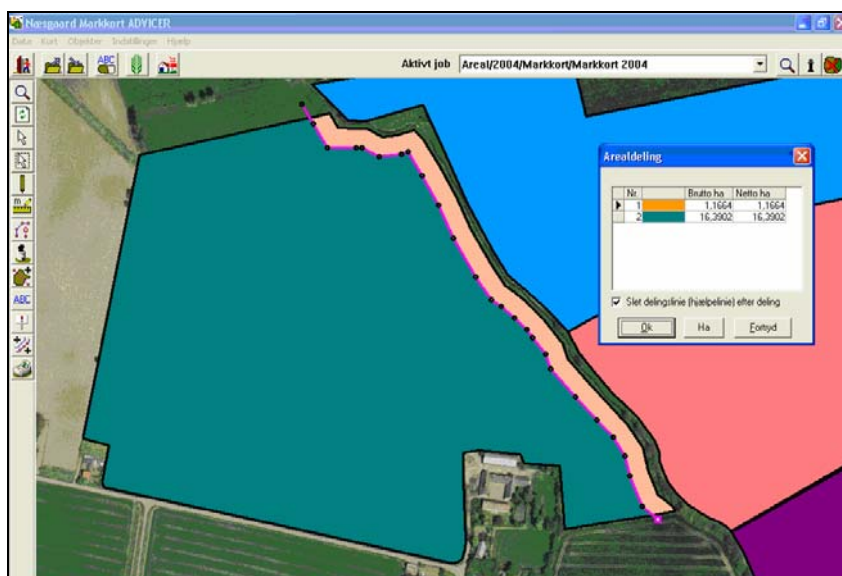
Programmet vil nu beregne antallet af nye arealer, samt størrelsen på disse.

I dette eksempel er den østlige del af arealet 1,1664 ha.

Dette areal skulle have været 2,47 ha.

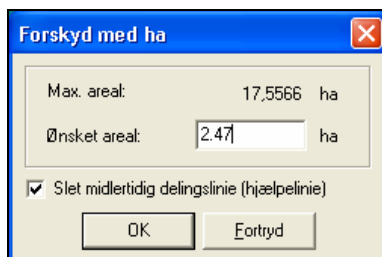
Klik på den linie som viser det areal, som du ønsker at beregne automatisk. (I dette eksempel areal 1).

Klik herefter på knappen **Ha**.

I dialogen som åbner angiver du det ønskede areal. I dette eksempel 2,47 ha.

Klik herefter **Ok**.

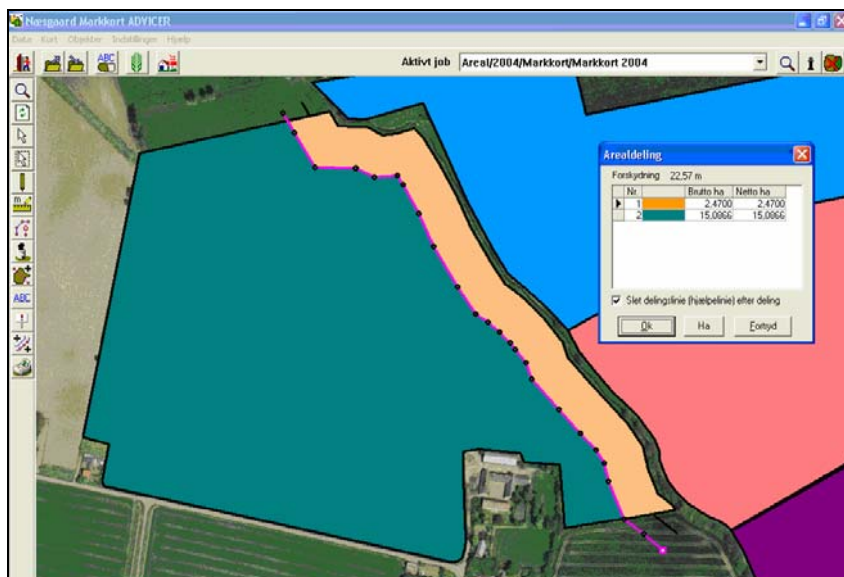

Programmet vil nu beregne den nøjagtige placering af delingslinien, når det ønskede areal er 2,47 ha.

Teksten **Forskydning** viser hvor mange meter linien skal forskydes for at opnå det ønskede areal (her: 22,57).

Såfremt du ønsker at foretage arealdelingen godkendes beregningen med **Ok**.

Du kan også foretage en ny beregning ved at klikke på **Ha**.

Del et areal med en remise.

Generelt

Såfremt du tegner en remise i en mark, og du ønsker at arealet af denne skal fratrækkes markens areal, skal du dele arealet med remisen. Herved får du markens korrekte nettoareal.

Bemærk: Denne funktion er også tilgængelig i Markkort BASIS versionen.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

Anvend zoom funktionen og zoom ind på arealet du vil dele

Vælg funktionen **Tegn**.

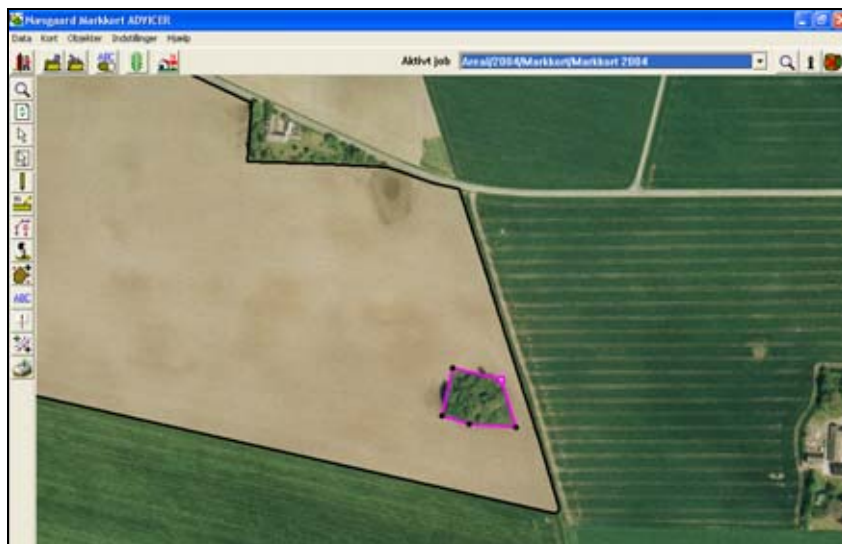
Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Indtegn remisen ved at afsætte punkter med musen. Start og slutpunkt forbindes ved at holde Ctrl-tasten nede samtidig med at der klikkes på venstre museknap.

Tegningen afsluttes ved at klikke på højre museknap.

Eventuelt kan det være en fordel at udlægge hjælpelinier parallelt med markgrænserne og forskyde disse således at remisen har den rigtige afstand og vinkel til markgrænserne.

Vælg funktionen **Areal**.

Herefter vælges underfunktionen **Del areal**.

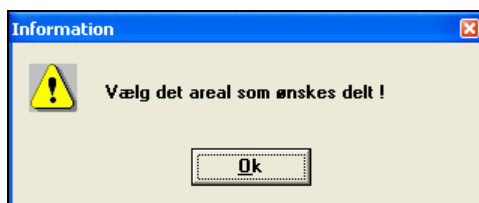

Vigtigt

Inden du vælger funktionen er det vigtigt at den linie du ønsker at dele arealet med er aktiv. Er den ikke det, så vælg den via funktionen **Vælg objekt**.

Hvis du lige har tegnet/forskudt linien vil den normalt være aktiv. En aktiv linie vil normalt være lyslilla. Desuden vil linies punkter være fremhævet.

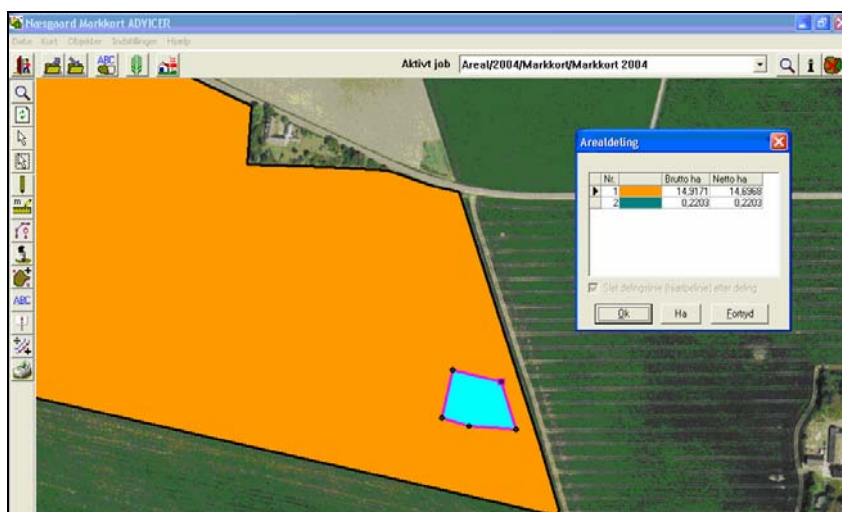
Nu fremkommer følgende besked. Klik på Ok for derefter at vælge arealet der skal deles.

Programmet vil nu beregne antallet af nye arealer, samt størrelsen på disse.

Indre arealer der tidligere var fratrasket, vil stadig være fratrasket. (Netto arealer fremgår af **Netto ha** kolonnen).

Hvis du klikker på **Ok** i Arealdelingsdialogen, vil programmet automatisk oprette de nye arealer (objekter) og slette det oprindelige.

Sammenlægning af arealer.*Bemærk**Funktionen er ikke tilgængelig i Markkort BASIS.*

Generelt

Såfremt du ønsker at sammenlægge to arealer, kan dette lade sig gøre via en funktion i programmet.

Det er dog en forudsætning at de 2 arealer har fælles arealgrænse.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Zoom ind på området

Anvend **zoom** funktionen og **zoom ind** på arealerne du vil sammenlægge.

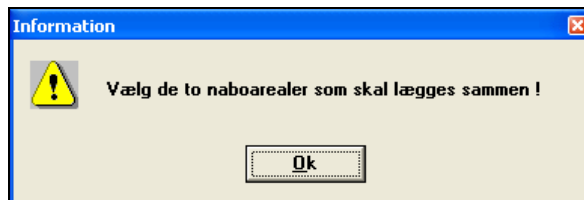
Vælg funktionen **Areal**.

Herefter vælges underfunktionen **Sammenlæg arealer**.

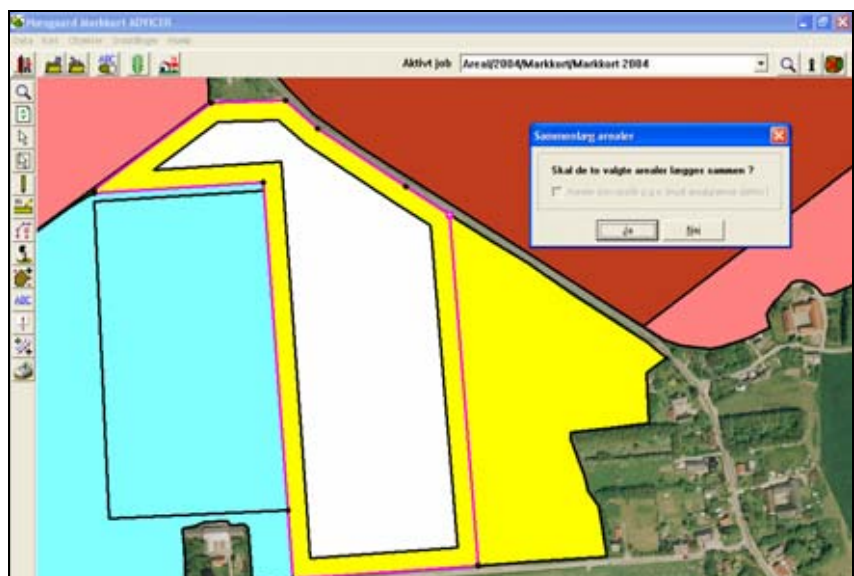
Nu fremkommer følgende besked.

Klik på Ok for derefter at vælge de to naboarealer der skal sammenlægges.

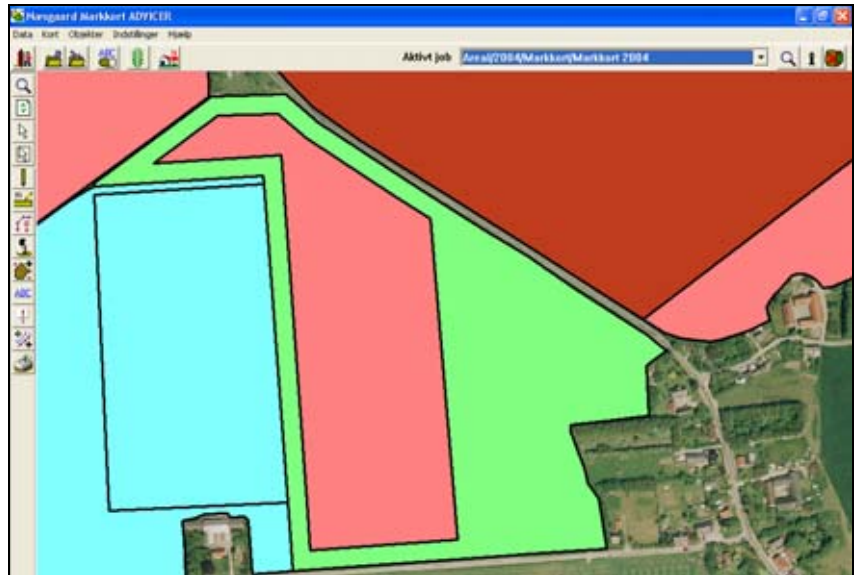

Klik nu på de 2 arealer som ønskes sammenlagt.

Herefter fremkommer automatisk en dialog, hvor du skal bekræfte sammenlægningen. Ønsker du at sammenlægge arealerne svares Ja.

Programmet vil nu sammenlægge de to arealer.

Vigtigt

Selvom linien mellem de to arealer ikke er 100% fælles, kan programmet godt sammenlægge arealerne alligevel. I dette tilfælde skal du normalt afkrydse ved **Areal som opstår p.g.a. brudt arealgrænse slettes**. Herved vil programmet, efter bedste evne, sammenlægge de to arealer. Det vil kun være muligt at vælge denne funktion når marker sammenlægges omkring eksempelvis en remise.

I situationer hvor programmet ikke kan sammenlægge arealerne, kan du sammenlægge dem ved først at tegne det nye areal og derefter slette de to oprindelige arealer. Slå eventuelt visningen af punkter til via funktionen **Fremhæv punkter**. Derved kan du meget nøjagtigt tegne langs grænserne på de oprindelige arealer.

Tekstopsætning.

I det følgende beskrives det hvordan du angiver tekster på kortet.

For at vise tekster fra markprogrammet, skal du have angivet markkoder på de enkelte arealer.

Hvilke faciliteter du har omkring tekstopsætning afhænger af hvilken version af kortprogrammet du har anskaffet. Har du anskaffet PLUS versionen, kan du vælge mellem nogle standardopsætninger. Har du OPTI versionen kan du selv definere, hvilke tekster du vil vise.

Visning af standardtekster.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Vælg funktionen **Kortopsætning**.

Ved at sætte kryds i **Vis tekst** bliver tekster vist på skærmen. I feltet **Skalér tekst** kan du angive en faktor for tekstens størrelse.

Ved at sætte kryds i **Vis længde**, vil programmet vise længder for målelinier.

I nederste halvdel under **Tekstopsætning** vælges hvilke data der skal vises på markkortet.

Via punkterne **Ramme** og **Baggrundsfarve** kan du gøre teksterne mere synlige på kortet.

Kortopsætning

Skæring/Vis

☒ Vis farver shift+F

☒ Vis tekst shift+T Skaler tekst 80

☒ Vis længder

☐ Vis kun tekster for udvalgte markører Udvalgt markør

☐ Farvelæg kun udvalgte markører

Minimum liniebredde i pixels (på skærmen) 3

Tekstopstilling (Gælder for det aktive markkort)

Generelt Markdata Tildeling Analyse Ledningsevne Kort Indtætte

Type Standard opsætninger

Opsætning Mark-/Afgræns+Sort+Markkort areal

Tekstplacering Standard Rediger

☒ Ramme om tekster Tykkelse 1

☒ Baggrundsfarve Farve

Via fanerne **Generelle** og **Markdata**, kan du vælge hvilken tekstopstilling du vil anvende.

Vælg fanen **Markdata**.

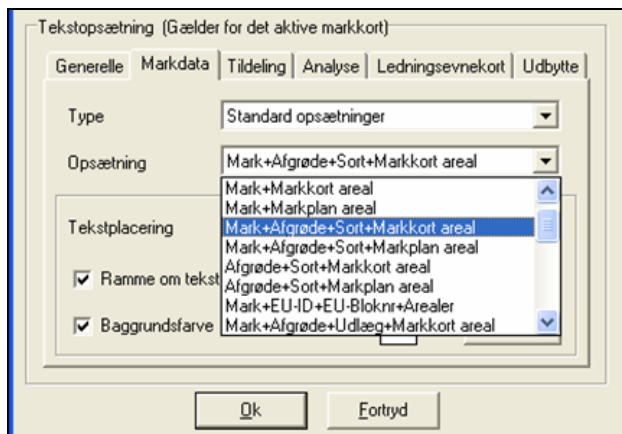
Sæt Type til Standard opsætninger.

Vælg opsætningen

Mark + Afgrøde + Sort + Markkort areal.

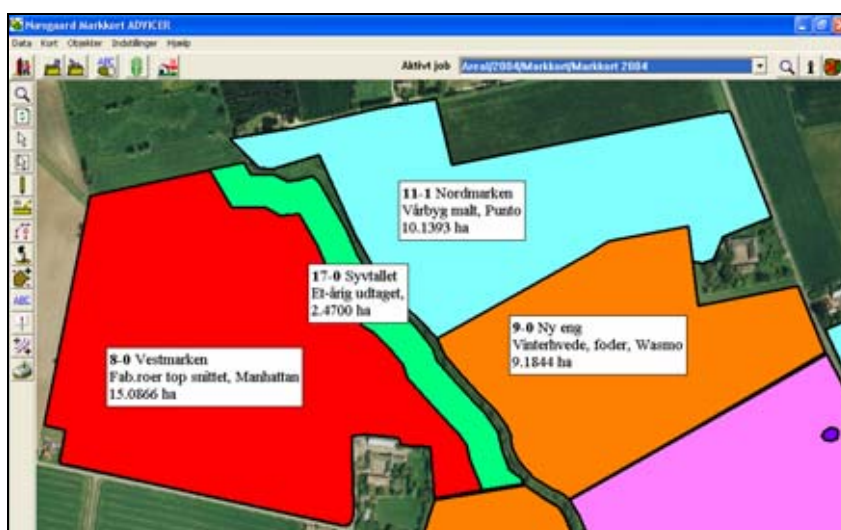
Marker **Baggrundsfarve**

Klik på **Ok**.

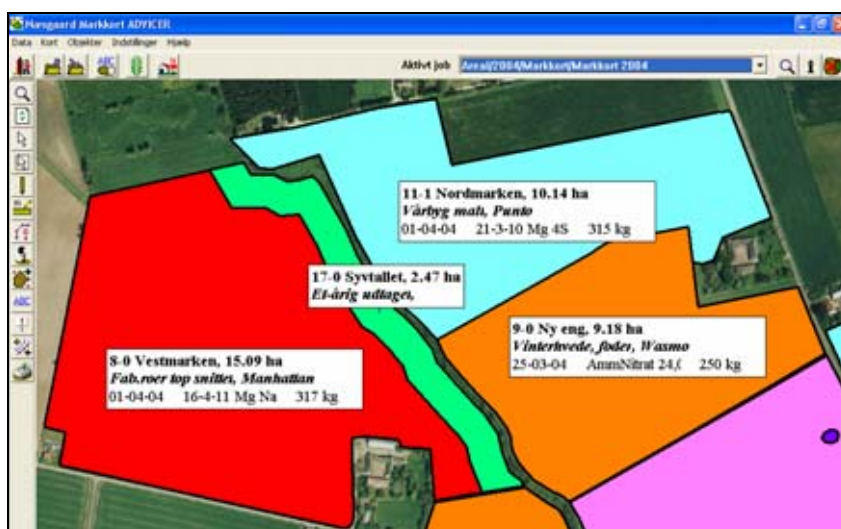

Programmet viser nu markkode, marknavn og afgrøde, sort og areal beregnet ud fra markkort.

Da der er markeret i baggrundsfarve har teksterne en hvid baggrund.

Prøv at vælge opsætningen Handelsgødninger i stedet for. Nu vil programmet vise handelsgødningerne fra din gødningsplan i markprogrammet.

Flyt tekst.

Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Vælg funktionen **Tekster**.

Herefter vælges underfunktionen **Flyt tekst**.

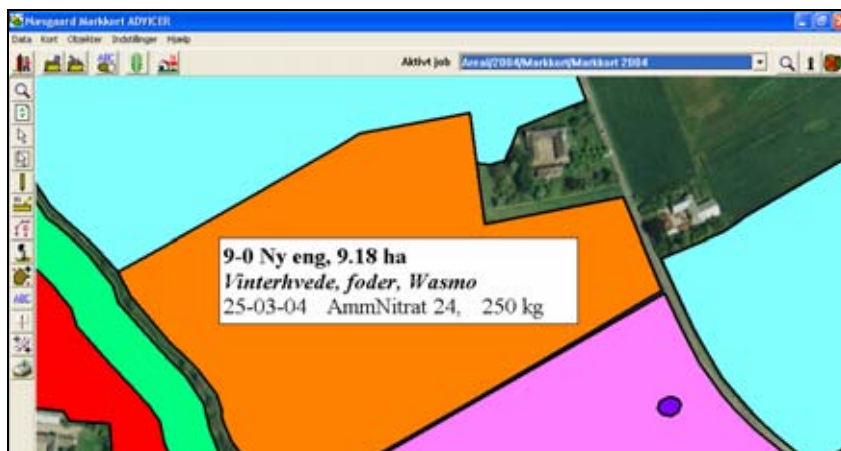

Teksten for mark 2-0 skal nu flyttes op i marken.

Klik på teksten og hold museknappen nede mens teksten trækkes hen til den ønskede position.

Når museknappen slippes fastgøres teksten på den ønskede position.

*Funktionen flyt tekst kan også aktiveres med højre museknap. Vælg **Flyt tekst**.*

Teksten er nu flyttet til den ønskede position.

Er teksten ikke placeret korrekt, kan du selvfølgelig flytte på teksten igen.

Programmet husker automatisk placeringen af hver enkelt tekst for det pågældende markkort.

Vis og flyt tekstlinie.

Generelt

Til hver tekst kan man få vist en linie som går fra teksten til det objekt (areal) som teksten beskriver. Det er ikke i alle situationer at programmet kan beregne en logisk placering af tekstlinien i forhold til objektet. Derfor er der en funktion i programmet, hvor man kan flytte tekstlinien.

Via listen med lag er det også muligt at vise/skjule tekstlinierne for hvert lag.

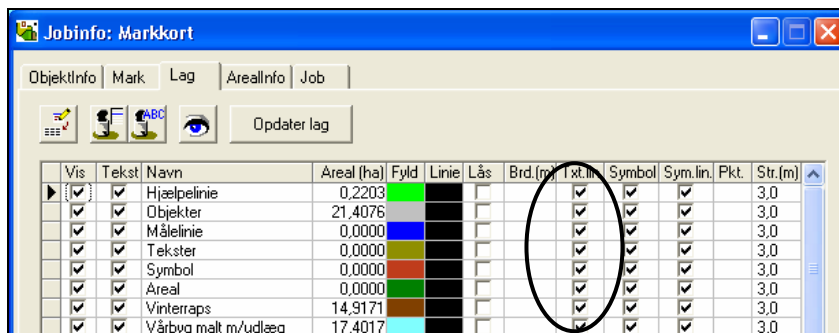
Forudsætninger

Det kort som du ønsker at arbejde med, skal være valgt som det aktive job.

Vælg funktionen **Jobinfo**.

Hvis du vil vise tekstlinier for et objekt, skal der være kryds i kolonnen **Txt lin** ud for det lag, som objektet er placeret i.

Tekstlinien for mark 10-1 peger på det forkerte areal. I dette tilfælde fordi marken omgiver en anden mark. Fremgangsmåden for at flytte teksten er følgende.

Vælg funktionen **Tekster**.

Herefter vælges underfunktionen **Flyt tekstlinie**.

Klik med musen i enden af tekstlinien. Hold musen nede mens endepunktet trækkes hen hvor du ønsker det placeret. Klik så igen med musen. Endepunktet for tekstlinien er nu placeret og den nye placering vil blive gemt sammen med markkortet.

Roter tekst.

Roter tekst

Det er også muligt at rotere tekster på kortet.

Vælg funktionen **Tekster**.

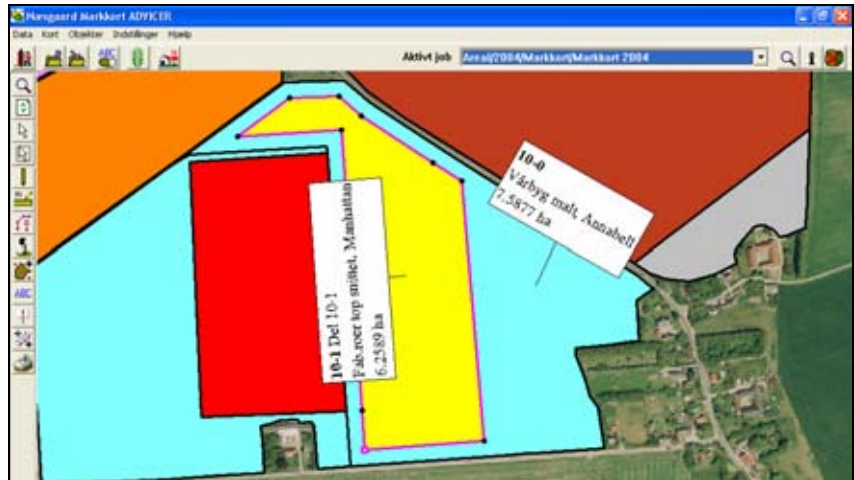

Herefter vælges underfunktionen **Roter tekst**.

Klik på en tekstboks med musen og hold knappen nede mens du drejer teksten til den ønskede position.

Hvis du højreklikker på teksten, kan du via menuen som fremkommer også rotere en tekst i 0, 90, 180 og 270 grader. 0 grader svarer til at sætte teksten vandret.

Redigering af arealer i Markkort BASIS.

Generelt.

Markkort BASIS indeholder ikke automatiske funktioner til deling af arealer. Det medfører, at man ved deling af et areal, skal tegne de to nye arealer og slette det oprindelige. Til dette bruges programmets almindelige tegnefunktioner.

Dog indeholder Markkort BASIS en mulighed for at dele et areal med et indre areal (en remise). Dette er nødvendigt for at få programmet til at fratrække remisens areal fra markens areal. (Denne funktion er beskrevet tidligere i eksempel vejledningen).

Nedenfor vises der et eksempel på, hvordan man deler en mark i Markkort BASIS, og hvordan man samler to marker. Desuden vises et eksempel på, hvordan man tegner en linie parallel med den anden linie.

Metoderne kan i øvrigt anvendes i alle versioner af programmet. (BASIS, PLUS, OPTI og ADVICER).

Del et areal (Markkort BASIS).

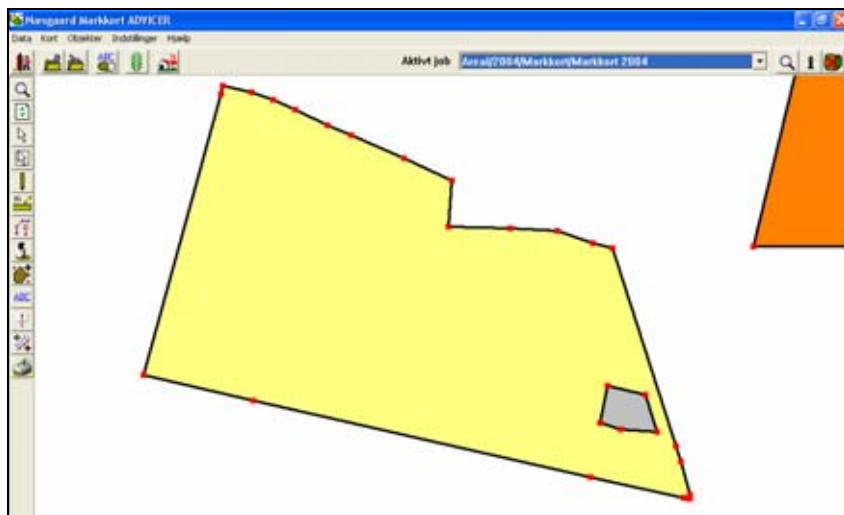
Genbrug punkter.

Når du skal dele et areal, er det lettest at genbruge punkterne fra det oprindelige areal, som du har indtegnet. Dermed er du også sikret, at summen af de to nye arealer bliver det samme, som det oprindelige areal.

Vælg funktionen **Fremhæv punkter**.

Punkterne i arealet fremhæves nu.

Vælg funktionen **Tegn**.

Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

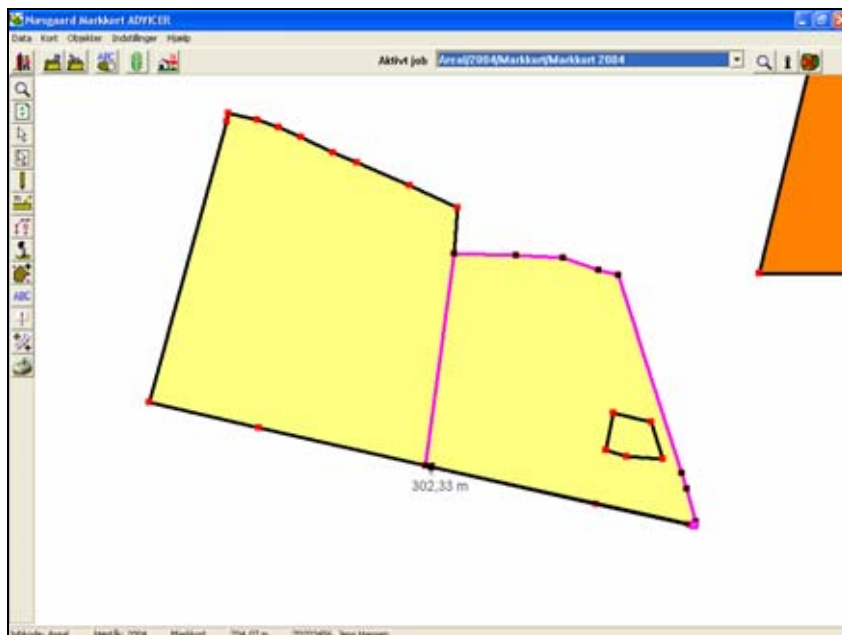

Hold Ctrl-tasten nede samtidig med at du klikker tæt på de fremhævede punkter. Herved vil programmet automatisk "fange" punktet, når du tegner.

Såfremt du ønsker at "fange" en linie, skal du holde Shift-tasten nede samtidig med at du klikker med musen.

Fortsæt sådan indtil du har indtegnet et af de to nye arealer.

Evt. kan du på forhånd have lagt nogle målelinier ud, som viser afstanden fra de oprindelige skel til det nye skel.

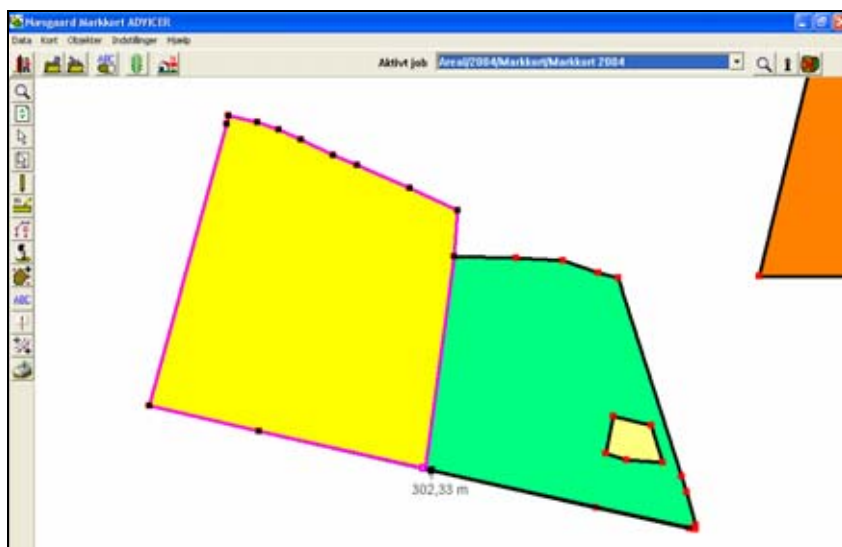
Når du har tegnet hele vejen rundt, lukker du arealet ved at holde Ctrl-tasten nede samtidig med, at du klikker i liniens startpunkt. Herved bliver arealet farvet gult.

Du kan også lukke arealet via fanen Objektinfo i Jobinfo dialogen. Se i øvrigt forrest i dette eksempelafrsnit for mere vejledning til indtegning af arealer.

Tip: Får du afsat et forkert punkt, kan du slette det med Del-tasten samtidig med at du tegner.

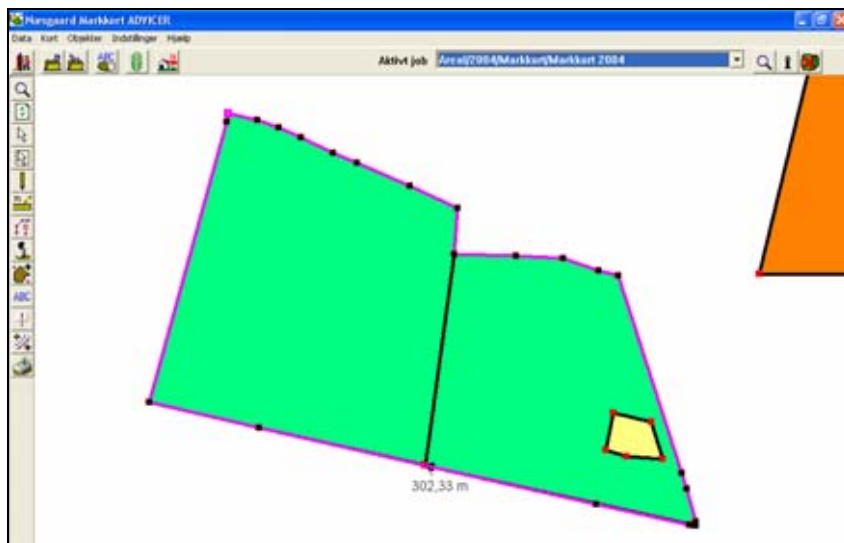

På samme måde indtegner du nu det andet areal.

For at slette det oprindelige areal, skal du vælge funktionen **Vælg Objekt**. Herefter skal du klikke på det oprindelige areal. Da der nu ligger flere arealer oveni hinanden kan dette af og til være lidt vanskeligt, men et godt tip er at klikke på kanten af arealet. Herved vil linien rundt om det oprindelige areal normalt blive fremhævet.

Når det oprindelige areal er valgt, vælger du funktionen **Slet Objekt**. Herved slettes det oprindelige areal.

Tip!

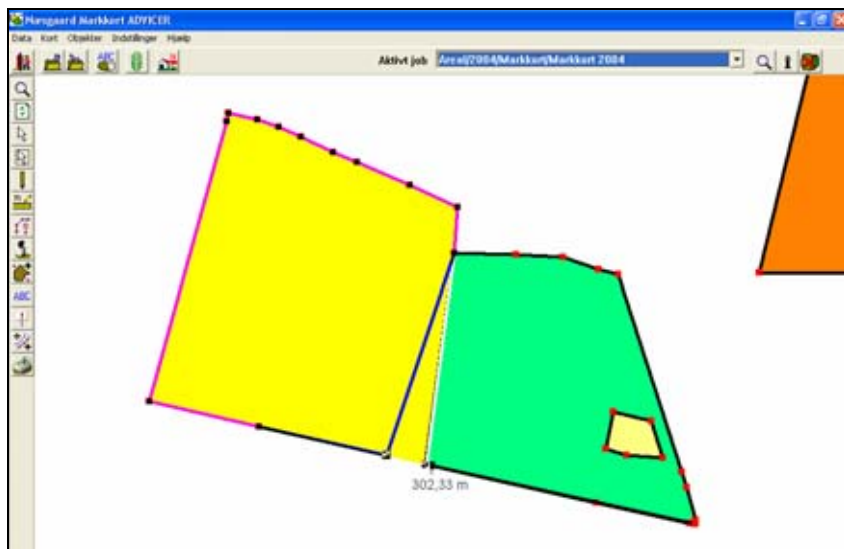
Kan du ikke få valgt det oprindelige areal, som nu ligger bagved de to nye arealer, kan du evt. slette det sidste punkt i et af de to nye arealer. Herved bliver arealet til en linie, og det bliver så muligt at klikke på det oprindelige areal. Når det oprindelige areal så er slettet, tegner du det nye areal færdigt ved at forbinde de to sidste punkter igen.

Ændring af areal ved at trække i et hjørne.

Når du har indtegnet areal, kan du eventuelt trække i et af dets hjørner og samtidig følge arealets størrelse.

Størrelsen fremgår af linien i bunden af skærmen. Du kan også se arealet i Jobinfo-dialogen på fanebladet Objektinfo.

Du trækker i hjørnet af et areal ved at anvende funktionen **Flyt punkt**. Funktionen findes under ikonet **Objekter** i venstre skærmside.

Sammenlæg to arealer (Markkort BASIS).

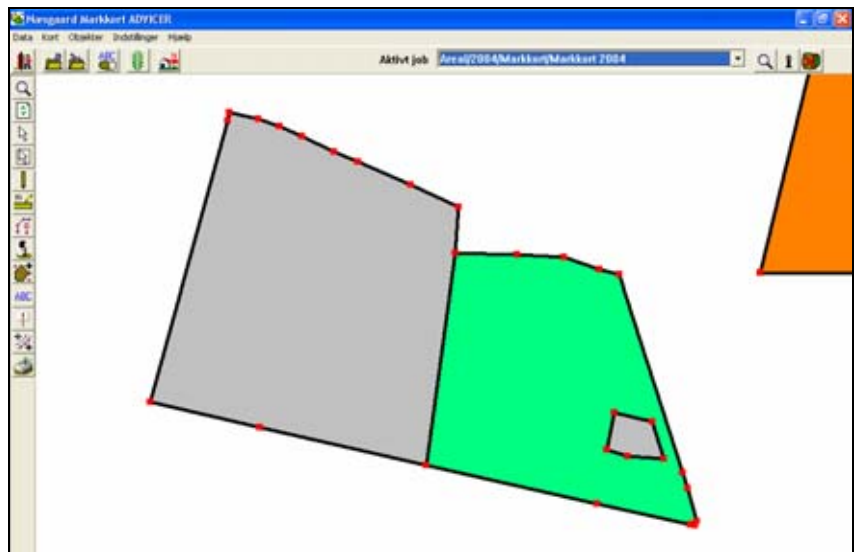
Genbrug punkter.

Når du skal sammenlægge to arealer, er det lettest at genbruge punkterne fra de oprindelige arealer, som du har indtegnet. Dermed er du også sikret, at det nye areal bliver lig med summen af de oprindelige arealer.

Vælg funktionen **Fremhæv punkter**.

Punkterne i arealerne fremhæves nu.

Vælg funktionen **Tegn**.

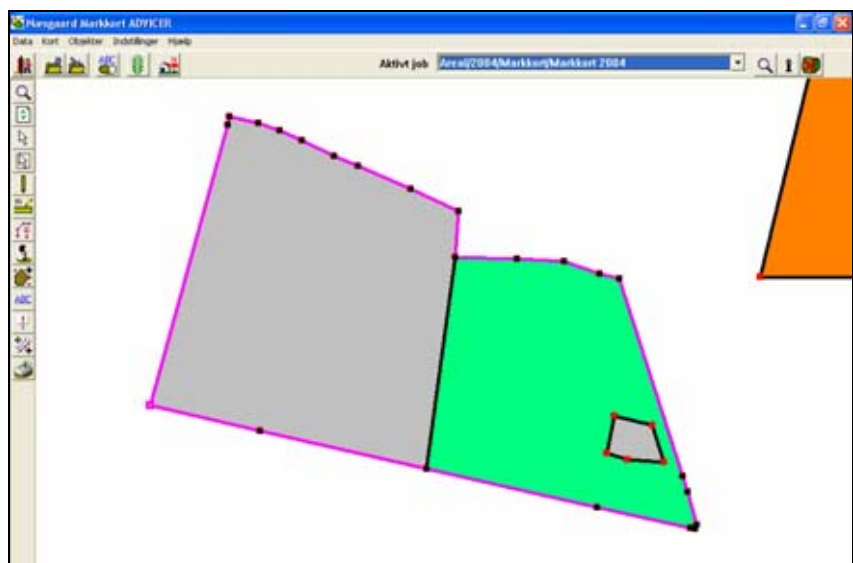
Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Hold Ctrl-tasten nede samtidig med at du klikker tæt på de fremhævede punkter. Herved vil programmet automatisk "fange" punktet, når du tegner.

Fortsæt sådan indtil du har indtegnet det nye areal.

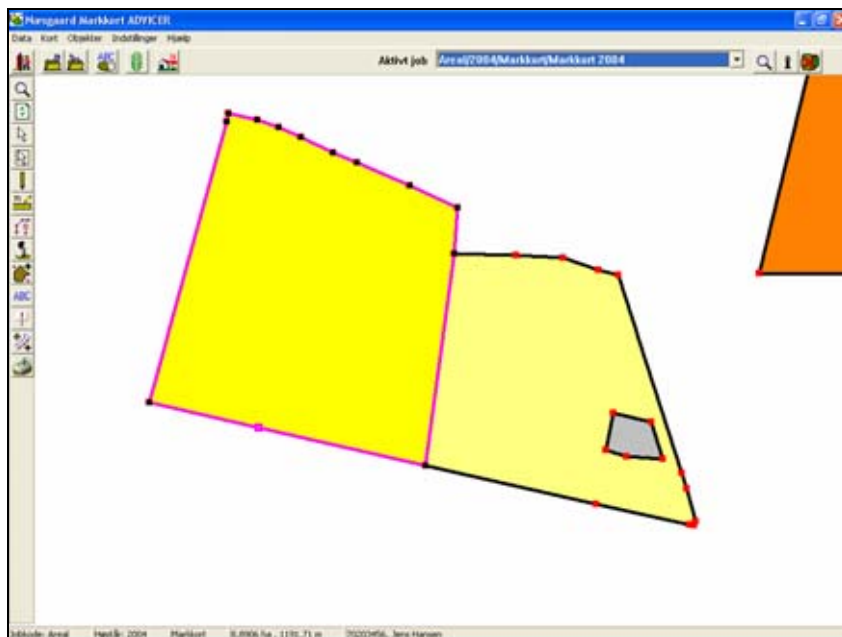
Tip: Får du afsat et forkert punkt, kan du slette det med Del-tasten samtidig med at du tegner.

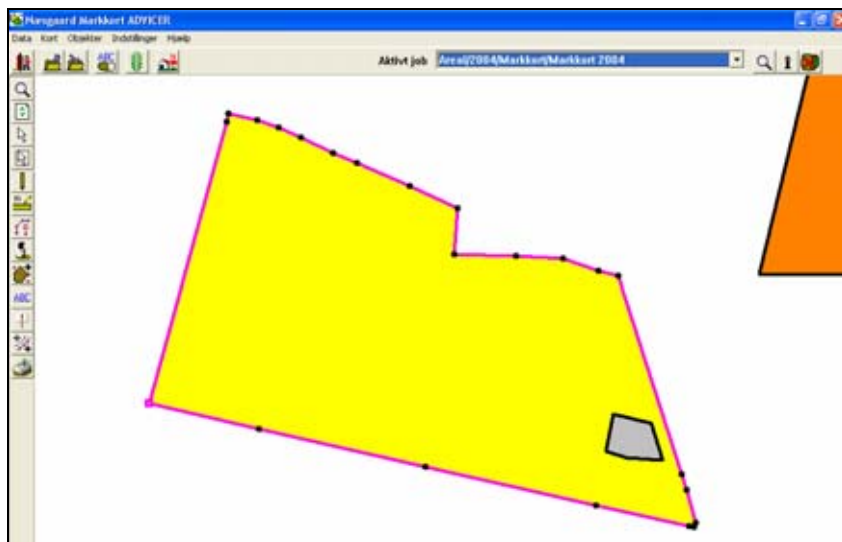
For at slette de oprindelige arealer, skal du vælge funktionen **Vælg Objekt**. Herefter skal du klikke på et af de oprindelige arealer. Da der nu ligger flere arealer oveni hinanden kan dette af og til være lidt vanskeligt, men et godt tip er at klikke midt i arealet eller på kanten af arealet. Herved vil linien rundt om det oprindelige areal oftest blive fremhævet.

Når det oprindelige areal er valgt, vælger du funktionen **Slet Objekt**. Herved slettes det oprindelige areal.

Gentag funktionen for det næste oprindelige areal.

Når begge de oprindelige arealer er slettet, har du nu det samlede areal tilbage.

Beregning af forpløjning (Markkort BASIS).

Genbrug punkter.

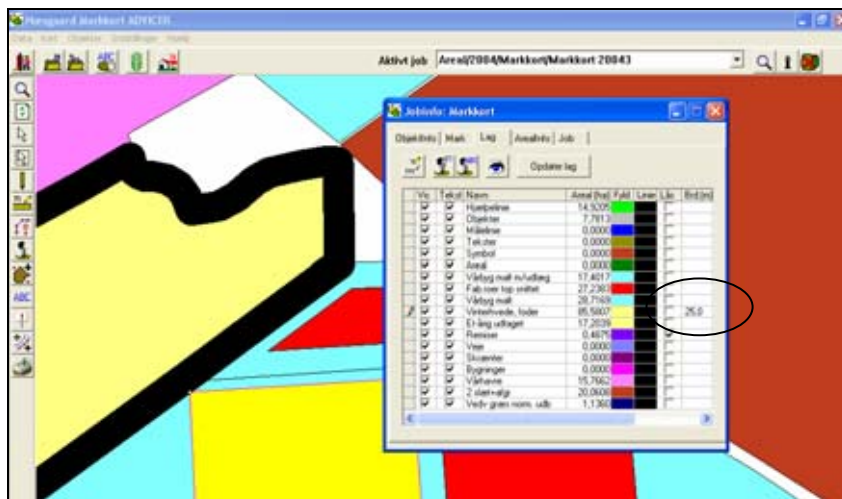
I Markkort BASIS er der ikke en automatisk funktion til parallelforskydning af linier. Denne funktion findes kun i de øvrige versioner af programmet. Hvis du vil parallelforskyde en linie, foregår det ved at tegne den igen. Opgaven kan løses på to måder:

Du kan tegne nogle målelinier på den ønskede afstand til den oprindelige linie. Herefter kan du tegne den nye linie ud fra disse afstandslinier.

Du kan også angive en liniebredde i laglisten. Herefter kan du tegne langs denne "fremhævede linie". Dette eksempel vises nedenfor.

Vælg Lag fanen i Jobinfo. I kolonnen Brd. (m) angiver du bredden på linien. Hvis du ønsker at den nye linie skal være 16 meter fra den oprindelige linie, skal du skrive det dobbelte tal i kolonnen.

Du skal skrive bredden ud for det lag, som linien er placeret i. Herefter vil alle objekter i laget få linien en bredde der svarer til det angivne.

Vælg funktionen **Tegn**.

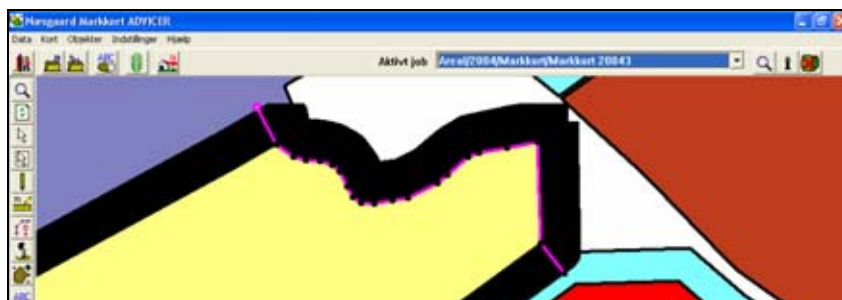

Herefter vælges underfunktionen **Tegn**.

Du kan nu tegne langs den fremhævede linie.

Når du har afsluttet tegningen, kan du sætte liniebredden tilbage til det oprindelige ved at tasten 0 i kolonnen for linie bredde.

Herefter vil linien have den ønskede afstand fra den oprindelige linie.

Du kan nu tegne videre på linien for f.eks. at måle arealet af en forpløjning.

Husk at linien skal krydse markgrænsen for at anvendes som delelinie.

